

A Magyar Nemzeti Bank
Felügyelő bizottsága tagjainak
jelentése
az Országgyűlésnek

a Felügyelő bizottság éves munkájáról
(1999. május - 2000. május)

A Magyar Nemzeti Bankról szóló
1991. évi LX. törvény 65. §-ának rendelkezése alapján

TARTALOMJEGYZÉK

I. rész	Bevezető	3. oldal
II. rész	A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának működése	
1. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának feladatai	4. oldal
2. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának összetétele	6. oldal
3. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának ügyrendje	7. oldal
4. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának döntés-hozatali rendje	8. oldal
5. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának kapcsolata a Bank irányító szerveivel, vezetőivel, a Bank könyvvizsgálójával, a belső ellenőrzés központi szervével, valamint a Felügyelő bizottság szakértőjével	9. oldal
6. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottsága működése színtere, a Felügyelő bizottság ülése	13. oldal
7. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának működését elősegítő banki szervek, a Felügyelő bizottság titkársága	14. oldal
8. fejezet	Az MNB Felügyelő bizottságának kapcsolata az államhatalom szerveivel	15. oldal
III. rész	Az MNB működésének és gazdálkodásának ellenőrzése	
1. fejezet	A beruházás és költségtervezés ellenőrzése	16. oldal
2. fejezet	Az MNB létszám-és bérhelyzete	23. oldal
3. fejezet	Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete	25. oldal
IV. rész	Az MNB 1999. évi mérleg- és eredmény-kimutatásának vizsgálata	35. oldal
V. rész	Az MNB Jegybanktörvényből eredő egyes feladatainak ellenőrzése	
1. fejezet	Devizatartalék-gazdálkodás	37. oldal
2. fejezet	Külső források bevonása	42. oldal
3. fejezet	A Magyar Nemzeti Bank Ellenőrzési főosztályának vizsgálatai	49. oldal
4. fejezet	Az MNB FB külső szakértőjének működése	52. oldal
5. fejezet	Az MNB kizárólagos tulajdonában lévő CWAG Bank helyzete	54. oldal
6. fejezet	Az MNB be nem töltött alelnöki tisztségei kapcsán kialakult helyzet	67. oldal

Mellékletek

1. sz. melléklet	Az MNB Felügyelő bizottságának ügyrendje	70. oldal
2. sz. melléklet	Az MNB Felügyelő bizottságának 1999. évi munkaterve	75. oldal
3. sz. melléklet	Az MNB Felügyelő bizottságának 2000. évi munkaterve	78. oldal
4. sz. melléklet	A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági ülések időpontjai, valamint a megtárgyalt napirendi pontok	82. oldal
5. sz. melléklet	Az MNB FB titkárságának 1999. évi, valamint 2000. évi költségterve	87. oldal
6. sz. melléklet	Az MNB Igazgatósága 2000. május 12-i ülésére készült előterjesztés az MNB 1999. évi beszámolójának kiegészítése tárgyában	88. oldal

I. rész

Bevezető

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvény 65. §-a értelmében a felügyelő bizottsági tag az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartozik.

Míg a Magyar Nemzeti Bank elnökének Országgyűlés felé fennálló beszámolási kötelezettségét a Magyar Köztársaság Alkotmánya 32/D. §-ának (3) bekezdése szabályozza, addig a Felügyelő bizottság tájékoztatási kötelezettségére jogszabály részletes szabályokat nem állapít meg.

A Felügyelő bizottság 1999. május 3-tól hatályos ügyrendjének 4. §-a kimondja: „A Felügyelő bizottság évente értékeli tevékenységét, az arról elfogadott beszámolót megküldi az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek.”

A tevékenységéről most tájékoztatást nyújtó Felügyelő bizottság Országgyűlés által jelölt tagjainak megválasztására az Országgyűlés 1998. december 22-én megtartott ülésén került sor. Az újonnan, 1998 decemberében megválasztott Felügyelő bizottság által 1999-ben benyújtott jelentés az 1998 májusától 1999 májusáig terjedő beszámolási időszakra vonatkozóan oly módon tett eleget tájékoztatási kötelezettségének, hogy számot adott az 1998. december 22-e előtt, a jelenlegi tagoktól eltérő személyekből álló Felügyelő bizottság működéséről is.

A Felügyelő bizottság jelen beszámolójában az 1999 júniusától 2000 májusáig terjedő időszakban végzett munkájáról tesz jelentést azzal, hogy amennyiben az 1998-1999-es időszakban egy adott esemény nem szerepelt a Felügyelő bizottság napirendjén, és így arról az Országgyűlés sem kaphatott tájékoztatást, azonban 1999 júniusa és 2000 májusa között a Felügyelő bizottság azt tárgyalta, úgy arra 1998-ra visszamenőlegesen tér ki.

II. rész

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának működése

1. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának feladatai

A Jegybanktörvény 62. §-ának (1) bekezdése értelmében a Felügyelő bizottság a Magyar Nemzeti Bank ellenőrző szerve. A Felügyelő bizottság működésére, illetve feladataira a Jegybanktörvény 85. §-a értelmében a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény rendelkezéseit – figyelemmel a Jegybanktörvényben meghatározott eltérésekre – alkalmazni kell. A Felügyelő bizottság ügyrendje 1. §-ának (3) bekezdése a Felügyelő bizottság feladatáról az alábbi rendelkezéseket tartalmazza: „A Felügyelő bizottság elsősorban annak ellenőrzését tekinti feladatának, hogy a Magyar Nemzeti Bank a törvényben – mindenekelőtt Magyar Nemzeti Bankról szóló, többször módosított 1991. évi LX. törvényben -, valamint az Alapszabályban foglaltaknak, továbbá a Közgyűlésen meghatározottaknak megfelelően működik-e.”

Tevékenysége során a Felügyelő bizottság ellenőrzi a Magyar Nemzeti Bank mint részvénytársaság működését. Ezen működés ellenőrzése során a Felügyelő bizottság haladéktalanul köteles értesíteni az Igazgatóságot, amennyiben jogellenességet, illetőleg Alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást, illetve visszaélést észlel. Amennyiben szükséges, a Felügyelő bizottság jogosult a Közgyűlés összehívását kezdeményezni, illetve annak összehívásáról maga intézkedik.

A Felügyelő bizottság köteles megvizsgálni a Magyar Nemzeti Bank Közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges, nem a monetáris politikával kapcsolatos üzletpolitikai jelentést, illetve minden olyan előterjesztést, amely az MNB Közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik.

A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott, többször módosított, a Nemzeti Bank éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 18/1997. (II. 4.) Korm. rendelet szerinti beszámolóról, illetve eredmény-kimutatásról az MNB Közgyűlése kizárólag a Felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határozhat.

A Felügyelő bizottság – a Magyar Nemzeti Bank elnökének véleményét meghallgatva – szakmailag felügyeli a belső ellenőrzés szervezetét, az Ellenőrzési főosztályt. Ennek keretében az MNB elnökével együttesen jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, meghallgatja és elfogadja beszámolóit, továbbá konkrét vizsgálatokat is elrendelhet. Amennyiben az MNB elnöke saját hatáskörben rendel el az ellenőrzés jóváhagyott

munkatervén kívüli vizsgálatot, akkor - az elrendeléssel egyidejűleg – értesíti a Felügyelő bizottságot, amely szükség esetén módosítja az Ellenőrzési főosztály munkatervét.

A Felügyelő bizottság munkáját a Felügyelő bizottság titkársága segíti. A titkárság vezetőjének kinevezésére, felmentésére és munkaviszonyának megszüntetésére csak a Felügyelő bizottság elnökének előzetes egyeztetésével – a Felügyelő bizottság e tárgyú döntését követően – kerülhet sor.

A Felügyelő bizottság működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről a Magyar Nemzeti Bank az éves költségvetés keretein belül gondoskodik. A Felügyelő bizottság által elrendelt vizsgálat költségvetési okok miatt nem hiúsulhat meg.

2. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának összetétele

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvény 62. §-a szerint a Felügyelő bizottság tagjai:

- a./ a Felügyelő bizottságnak az Országgyűlés által megválasztott elnöke,
- b./ a Felügyelő bizottságnak az Országgyűlés által megválasztott további három tagja,
- c./ a pénzügyminiszter képviselője, valamint
- d./ a pénzügyminiszter által megbízott szakértő.

Megalakulásakor a Felügyelő bizottság 6 tagú volt, jelenleg azonban csak 5 tagú, mivel 1999. június 15-i hatállyal a pénzügyminiszter által delegált egyik tag tisztségéről lemondott.

Tekintettel a Jegybanktörvény fenti rendelkezésére, bár a Magyar Nemzeti Bank részvénytársaság, Felügyelő bizottságának elnökét – eltérően a részvénytársaságokra vonatkozó általános társasági jogi szabályoktól – még sem a Felügyelő bizottság, hanem közvetlenül az Országgyűlés választja meg.

A Jegybanktörvény 63. §-a értelmében a Felügyelő bizottság tagjainak megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól. A Felügyelő bizottság működése addig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés az alakuló üléstől számított 3 hónapon belül az új felügyelő bizottsági tagokat megválasztja. Amennyiben az újonnan megalakult Országgyűlés az említett határidő leteltéig az új felügyelő bizottsági tagokat nem választja meg, a Felügyelő bizottság működése mindaddig tart, amíg az újonnan megalakult Országgyűlés a Felügyelő bizottság új tagjairól nem dönt.

Az MNB Alapszabály IX. fejezetének 3. pontja értelmében a Felügyelő bizottság tagjai a megbízatásuk lejártát követően újra jelölhetőek. A felügyelő bizottsági tagot az őt megválasztó Országgyűlés, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszter hívhatja vissza. Megszűnhet továbbá a tagság a megbízás időtartamának lejártával, a tag lemondásával, elhalálozásával, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény által szabályozott kizáró ok bekövetkeztével. Ha a Felügyelő bizottság tagjának megbízatása bármely okból annak az időtartamnak az eltelte előtt megszűnik, amelyre a megbízatás szólt, a tag helyébe az Országgyűlés arra az időtartamra választja, illetve a pénzügyminiszter arra az időtartamra bízta meg az új személyt, amely időtartamot a megszűnt tagságot betöltő személy nem töltött ki.

A felügyelő bizottsági tag az őt megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg az őt megbízó pénzügyminiszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartozik.

3. fejezet

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának ügyrendje

Az 1998. december 22-én megalakult Felügyelő bizottság 1999. február 22-én megtartott első ülésén elfogadta a Felügyelő bizottság ügyrendjét (1. számú melléklet), továbbá rendelkezett arról, hogy a Felügyelő bizottság titkárságának szervezeti és működési rendjét, valamint az ott dolgozók feladatkörét külön határozatban állapítja meg. Következő ülésén, 1999. március 11-én a Felügyelő bizottság 7/1999. (III. 11.) számú határozatában akként döntött hogy az Ügyrend 10. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján a Felügyelő bizottság üléseiről készült jegyzőkönyvet a Titkárság vezetője, az Ellenőrzési főosztály vezetője, a Felügyelő bizottság titkársága vezetője, valamint a jegyzőkönyv-vezető 1999. február 22-re visszamenőleg kapja meg. A jelen beszámoló tárgyát képező időszak utolsó ügyrend-módosítására 1999. május 3-án került sor.

A három ügyrendi módosítás lényeges pontjai az alábbiak:

- 1./ Az 1999. május 3-i módosítást követően az elnök, illetve akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag két ülés között biztosítja a Felügyelő bizottság állandó kapcsolatát a Magyar Nemzeti Bank elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval. Ezen tevékenységéről a Felügyelő bizottság elnökét, illetve az általa kijelölt tagot utólagos tájékoztatási kötelezettség terheli a Felügyelő bizottság felé.
- 2./ A Felügyelő bizottság titkársága vezetőjének kinevezése, felmentése, illetve munkaviszonyának megszüntetése csak a Felügyelő bizottság elnökének előzetes egyetértésével történhet. A Felügyelő bizottság elnöke egyetértési jogát a Felügyelő bizottság döntése alapján gyakorolhatja.
- 3./ Az FB üléseire kötelező meghívni az MNB elnökét, valamint a Bank könyvvizsgálóját. A az ülésen tárgyalandó napirendi pontoktól függően meghívható a Titkárság vezetője, a Felügyelő bizottság titkársága vezetője, továbbá a belső ellenőrzési szerv vezetője is. A FB elnöke továbbá jogosult az egyes napirendi pontok tárgyalásán részt vevő további személyek körének meghatározására.

4. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának döntéshozatali rendje

A Felügyelő bizottság a hatályos jogszabályok értelmében testületként jár el, döntéseit kizárólag felügyelő bizottsági ülésen jogosult meghozni. Felügyelő bizottsági ülés megtartása nélkül a Felügyelő bizottság határozathozatalra nem jogosult. A tagok személyesen kötelesek eljárni, képviseletnek nincs helye.

A felügyelő bizottsági ülés előzetes napirendjének összeállítása a Felügyelő bizottság elnökének kötelezettsége. Amennyiben az ülésen nincs jelen minden tag, a Felügyelő bizottság kizárólag a meghívóban feltüntetett napirendi pontok tárgyalására jogosult.

A Felügyelő bizottság ülése akkor határozatképes, ha azon tagjainak legalább kétharmada jelen van. A Felügyelő bizottság határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A tagok jogosultak a határozattól eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat az ülésről készült jegyzőkönyvhöz csatolni. Amennyiben a Felügyelő bizottság zárt ülés tart, azon csak az arra meghívottak vehetnek részt. Zárt ülés kezdeményezésére bármely felügyelő bizottsági tag jogosult.

5. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának kapcsolata a Bank irányító szerveivel, vezetőivel, a bank könyvvizsgálójával, a belső ellenőrzés központi szervével, valamint a Felügyelő bizottság szakértőjével

1. Az irányító szervek

Az MNB Alapszabálya értelmében az Magyar Nemzeti Bank irányító szervei az alábbiak:

- 1./ a Közgyűlés,
- 2./ a Jegybanktanács,
- 3./ az Igazgatóság,
- 4./ a Felügyelő bizottság,
- 5./ az állandó bizottságok.

A Jegybanktanács, valamint az Állandó bizottságok és a Felügyelő bizottság között közvetlen kapcsolat nem áll fenn. A Közgyűlés, valamint az Igazgatóság és a Felügyelő bizottság között az alábbi viszony vázolható:

1.1. A Közgyűlés és a Felügyelő bizottság

A Közgyűlés az MNB legfőbb döntéshozatali szerve. Bár a Magyar Nemzeti Bank a Jegybanktvény értelmében részvénytársasági formában működő jogi személy, eltérően azonban a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezéseitől, az MNB Felügyelő bizottságának tagjait nem a részvénytársaság, azaz az MNB Közgyűlése, hanem az Országgyűlés választja meg, illetve a pénzügyminiszter nevezi ki.

A Felügyelő bizottság tagjai tanácskozási joggal részt vesznek és felszólalhatnak az MNB Közgyűlésén. A Felügyelő bizottság elnöke, illetve az általa megbízott tag az MNB Közgyűlésén ismerteti a Felügyelő bizottságnak a mérlegről, az eredmény-kimutatásról, valamint az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását. A beszámolóról, illetve az eredménykimutatásról a Közgyűlés kizárólag a Felügyelő bizottság írásos jelentésének birtokában határozhat. A Közgyűlés feladata továbbá a Felügyelő bizottság tagjai díjazásának megállapítása.

1.2. Az Igazgatóság és a Felügyelő bizottság

Az Igazgatóság – szemben a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény igazgatóságra vonatkozó rendelkezéseivel – nem az MNB ügyvezető, hanem az MNB elnökének tanácsadó szerve, fő feladata az elnök támogatása a reá háruló feladatok

ellátásában. Az Igazgatóság a Bank elnökéből és alelnökeiből, valamint a Közgyűlés által meghatározott időre választott, a Bankkal munkaviszonyban álló további igazgatósági tagokból áll. A Felügyelő bizottság elnöke vagy tagja - rotációs elv alapján – tanácskozási joggal vesz részt az Igazgatóság ülésein.

2. Az MNB Felügyelő bizottságának kapcsolata az MNB vezető tisztségviselőivel, illetve vezető állású dolgozóival

A Felügyelő bizottság a Magyar Nemzeti Bank vezető tisztségviselőitől, vezető állású dolgozóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, továbbá az MNB könyveit és iratait megvizsgálhatja. A Felügyelő bizottság ezen jogosítványa – tekintettel arra, hogy a Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvény 54. §-ának (1) bekezdése értelmében az MNB részvénytársaság - a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény 32. §-ának (2) bekezdésén alapszik.

3. Az MNB könyvvizsgálója

Az MNB könyvvizsgálója – akit az MNB közgyűlése 5 évre választ meg, mandátuma pedig annak lejártát követően nem újítható meg – a Felügyelő bizottság üléseinek állandó meghívottja. A könyvvizsgálóval a közvetlen kapcsolatot a Felügyelő bizottság titkárságának vezetője tartja.

4. A Belső ellenőrzési szervezet és a Felügyelő bizottság

A Magyar Nemzeti Bankban a belső ellenőrzés központi szerve az Ellenőrzési főosztály. A főosztály függetlenségét szervezeti elhelyezkedése, a feladataival összefüggően a Bank tevékenységével kapcsolatos információkhoz való korlátlan hozzáférést pedig az ellenőrzésre vonatkozó belső utasítás biztosítja.

A főosztály 2 osztályra tagolódik, mely osztályokon összesen 18 fő dolgozik. A munkatársak többsége közgazdász, illetve informatikus, de van jogász, illetve mérnök végzettségű revizor is. A személyi összetétel alapján biztosított, hogy a vizsgált folyamatok jellegéhez megfelelően igazodó, komplex megítéléshez a megfelelő szakértelem rendelkezésre álljon.

A belső ellenőrzés alapvető feladata az MNB tevékenységében rejlő kockázatok feltárása, e kockázatok kezelése céljából a banki rendszerekbe beépített ellenőrzési mechanizmusok minősítése, illetve javaslatétel ezek javítására, fejlesztésére, melynek során:

- a./ a Bank minden szervezeti egységénél vizsgálja a jogszabályokban és a belső utasításokban foglaltak betartását;
- b./ ellenőrzései során feltárja és kivizsgálja, illetve kivizsgálásra javasolja a Bank érdekeit veszélyeztető hibákat, illetve esetleges visszaéléseket, ezekről jelzést ad az adott banki terület vezetésének, a Bank elnökének, illetve Felügyelő bizottságának;
- c./ elsősorban a kockázatok csökkentésének szempontját szem előtt tartva véleményezi a banki belső utasítások tervezeteit és javaslataival együtt segíti az informatikai és egyéb fejlesztések tervezését;
- d./ javaslatot tesz a Bank által kiadandó külső szabályozások koncepciójához;
- e./ véleményezi a Banknak megküldött, a banki tevékenységet érintő jogszabálytervezeteket.

A Főosztály munkatársa meghívottként részt vesz a Bankban működő bizottság, valamint az Igazgatóság munkájában is.

Az Ellenőrzési főosztály – az MNB elnökének véleményét meghallgatva – a Felügyelő bizottság szakmai felügyelete alatt működik. A Felügyelő bizottság az operatív kapcsolatot saját titkárságának közreműködésével látja el. A belső ellenőrzési szervezet vezetőjének kinevezése, felmentése, valamint munkaviszonyának megszüntetése csak a Felügyelő bizottság előzetes egyetértésével történhet.

5. A Felügyelő bizottság munkáját támogató külső szakértő

Már a Magyar Nemzeti Bank 1997. évi beszámolójának parlamenti vitája során felmerült annak igénye, hogy az MNB gazdálkodásának jobb ellenőrzése az MNB Felügyelő bizottságának erősítésével oldható meg. E tárgykörben az 1999. február 11-én megtartott plenáris ülésen felszólalt a pénzügyminiszter is, aki felszólalásában az alábbi álláspontot képviselte:

„Szükség van arra, hogy a napi gazdálkodást a Felügyelő bizottság úgy ellenőrizze, hogy önálló vizsgálatokat rendelhet el a Jegybankban, esetleg egy második auditort alkalmaz, amelyet a Felügyelő bizottság bíz meg.”

Ezt követően, a FB 2000. üzleti évre vonatkozó munkatervének eredményes végrehajtása érdekében a Felügyelő bizottság az 1999. november 25-én megtartott ülésén 47/2000. (XI. 25.) számú határozatában akként rendelkezett, hogy a Felügyelő bizottság a könyvvizsgálói részfeladatok, tanácsadói feladatok ellátására szakértőt kíván alkalmazni, mely szakértő kiválasztását zárt meghívásos pályázat keretében bonyolítaná le.

A Felügyelő bizottság 1999. november 25-i ülésén részt vett az MNB elnöke is, aki felajánlotta a pályázat előkészítésére és lebonyolítására az MNB illetékes szakterületeinek együttműködését, tovább bejelentette, hogy a szakértő alkalmazásának anyagi forrását az MNB biztosítja. A Felügyelő bizottság ezt követő, 1999. december 9-én megtartott ülésén 53/1999. (XII. 9.) számú határozatával elfogadta a könyvvizsgálói, tanácsadói feladatok ellátásának betöltésére meghirdetendő pályázati kiírás, valamint a hozzá tartozó keretszerződés szövegét, továbbá kijelölte a bíráló bizottság tagjait.

A pályázaton való részvételre az öt nagy nemzetközi tanácsadó cég közül az MNB jelenlegi auditora, PricewaterhouseCoopers Kft., valamint korábbi auditora, a Deloitte & Touche Kft nem kapott meghívást, így a pályázaton csak az Arthur Andersen Kft., az Ernst & Young Kft., valamint a KPMG Hungária Kft. vehetett részt. Az ajánlatok benyújtási határideje 2000. január 7-e volt, mely határidő lejártáig mindhárom meghívott pályázó érvényes ajánlatot nyújtott be. A Felügyelő bizottság által kijelölt bíráló bizottság – a szakmai szempontból gyakorlatilag egységesen magas színvonalon álló cégek vonatkozásában – az értékelés során a költségszempontokat vette elsődlegesen figyelembe. A bíráló bizottság javaslata alapján, a 2000. január 25-i felügyelő bizottsági ülésen hozott 2/2000. (I. 25.) számú határozatával a Felügyelő bizottság a pályázat győzteseként az Ernst & Young Kft-t hirdette ki. A megbízási keretszerződés aláírására 2000. február 7-én került sor.

6. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottsága működésének színtere, a Felügyelő bizottság ülése

1. A Felügyelő bizottság éves munkaterve

A Felügyelő bizottság ügyrendjének 2. §-a értelmében a Felügyelő bizottság éves munkaterv alapján működik, mely munkatervnek tartalmaznia kell mindazokat az ellenőrzési feladatokat, amelyeket a Felügyelő bizottságnak a jogszabályi előírások szerint kötelező elvégeznie. A Felügyelő bizottság éves munkatervére vonatkozó javaslatot a Felügyelő bizottság elnöke – a Felügyelő bizottság tagjaival konzultálva – állítja össze. Az éves terv jóváhagyásának határideje a tárgyévi első ülés. Az 1999. évi munkaterv elfogadására – az Ügyrend rendelkezéseinek megfelelően – a Felügyelő bizottság 1999. február 22-én megtartott alakuló ülésén, míg a 2000. évi munkaterv elfogadására az 1999. december 9-én megtartott ülésen került sor.

A Felügyelő bizottság köteles éves munkatervét az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek megküldeni. (Az 1999. évi munkaterv jelen beszámoló 2. számú, a 2000. évi munkaterv pedig 3. számú mellékletét képezi.)

2. A Felügyelő bizottság ülései

A Felügyelő bizottság üléseit az elnök, illetve az elnök által kijelölt felügyelő bizottsági tag hívja össze. Az ülésre szóló meghívás történhet írásban vagy rövid úton (pl. telefon, telefax) a hely, az időpont és a tárgy megjelölésével. A Felügyelő bizottság tagjainak az értesítést és a megtárgyalandó anyagot - lehetőség szerint - az ülés időpontját legalább 5 nappal megelőzően meg kell kapniuk. A Felügyelő bizottságra a Felügyelő bizottság elnöke köteles meghívni az MNB elnökét és a könyvvizsgálóját is. Az FB elnöke jogosult az egyes napirendi pontok tárgyalásán részt vevő személyek körének meghatározására. A tárgyalandó napirendi pontok függvényében az FB elnöke jogosult a Titkárság vezetőjének, a Felügyelő bizottság titkársága vezetőjének, illetve a belső ellenőrzési szervezet vezetőjének meghívására.

A Felügyelő bizottság üléséről jegyzőkönyv készül, mely tartalmazza a hozzászólások, illetve a lefolytatott vita lényegét, továbbá a hozott határozatokat és - név szerinti megjelöléssel - a leadott szavazatokat. A Felügyelő bizottság bármely tagja kérheti szó szerinti jegyzőkönyv készítését, illetve jogosult a határozattól eltérő álláspontját tartalmazó írásos nyilatkozatát a jegyzőkönyvhöz csatolni.

A beszámolási időszakban megtartott ülések időpontját, valamint napirendi pontjait a 4. számú melléklet tartalmazza.

7. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának működését elősegítő banki szervek, a Felügyelő bizottság titkársága

A Felügyelő bizottság munkájával kapcsolatos szervezési, valamint egyéb titkársági feladatokat a Felügyelő bizottság titkársága látja el. A Felügyelő bizottság titkársága 1999. március 15-i hatállyal jött létre a Magyar Nemzeti Bank ügyrendjének módosításáról szóló 1/1999-10. elnöki utasítás alapján. Az utasítás értelmében Felügyelő bizottság titkársága vezetőjének kinevezésére, felmentésére és munkaviszonyának megszüntetésére csak a Felügyelő bizottság elnökének előzetes egyeztetésével – a Felügyelő bizottság e tárgyú döntését követően – kerülhet sor, azaz a Titkárság a Felügyelő bizottságnak alárendelten működik.

Az új bankszerv speciális feladataira és jogállására tekintettel a Bank belső gazdálkodásának rendje is módosításra került. A módosítás értelmében a Felügyelő bizottság titkársága a tervezés és pótigénylés során a más bankszervekre vonatkozó szabályok szerint jár el azzal az eltéréssel, hogy a terveket, illetve a pótkeret iránti igényeket a Felügyelő bizottság jóváhagyásával kell benyújtani, vagyis azokat engedélyeztetni nem kell. A titkárság 1999. évre jóváhagyott pénzügyi keretének felhasználását, valamint a 2000. évre tervezett pénzügyi keretét a beszámoló 5. számú melléklete tartalmazza.

8. fejezet

Az MNB Felügyelő bizottságának kapcsolata az államhatalom szerveivel

1. A Felügyelő bizottság és az Országgyűlés

A Felügyelő bizottság köteles éves munkatervét az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek megküldeni.

A Felügyelő bizottság évente köteles saját tevékenységét értékelni. Az erről elfogadott beszámolót köteles az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek megküldeni.

A Felügyelő bizottság Országgyűlés által megválasztott tagjai tájékoztatással tartoznak az őket megválasztó Országgyűlésnek. E tájékoztatási kötelezettség teljesítése során a Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának elnöke a Felügyelő bizottság tevékenységéről személyes beszámolót tartott az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága, továbbá a Gazdasági Bizottság Magyar Nemzeti Bank kereskedelmi banki tevékenységével kapcsolatos tényfeltáró albizottsága előtt is.

2. A Felügyelő bizottság és a pénzügyminiszter

A Jegybanktörvény értelmében a Felügyelő bizottság pénzügyminiszter által megbízott tagjai tájékoztatással tartoznak az őket megbízó pénzügyminiszternek. A Felügyelő bizottság Ügyrendje e rendelkezést – figyelemmel a Felügyelő bizottság testületi jellegére – kiegészíti azzal, hogy a pénzügyminiszter által megbízott testületi tagok is tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak az Országgyűlés felé.

III. rész

Az MNB működésének és gazdálkodásának ellenőrzése

1. fejezet

A beruházás és költségtervezés ellenőrzése

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága az 1999. október 19-én megtartott ülésén megvitatta a Beruházási és költségtervezési bizottság előterjesztését és azt 40/1999. (X. 19.) számú határozatával tudomásul vette.

Az előterjesztés, illetve az előterjesztés megvitatása óta a Felügyelő bizottság rendelkezésére bocsátott iratok alapján megállapítható, hogy az MNB 1999. évi belső gazdálkodása a jóváhagyott pénzügyi kereteken belül valósult meg. A banküzem összes, 1999. évben felmerült tényleges költsége 3%-kal haladja meg az 1998. évi költségeket, mely erőteljes mérséklődést, reálértéken 7%-os csökkenést jelent. A Felügyelő bizottság rendelkezésére bocsátott feljegyzések összefoglalását jelen fejezet tartalmazza.

1. Az MNB belső gazdálkodása

Az MNB belső gazdálkodását gyakorlatilag két különálló részterület gazdálkodása határozza meg. Ezen területek egyike a legfőbb funkciók lehető leghatékonyabb ellátásához szükséges infrastruktúra megteremtése, másik, legalább annyira fontos részterület pedig magának a banküzemnek a működése, illetve működtetése.

2. A tervezés

A fejlesztési és működési költségkeret tervezésének szabályozását 1999. évre vonatkozóan a Beruházási és költségtervezési bizottság az 1998. augusztus 25-én megtartott ülésén határozta meg. A tervezésre vonatkozó általános és részletes szabályok kiadására — az évközi gazdálkodás szabályaival együtt — az 1999. szeptember 2-án kelt elnöki és alelnöki utasításban került sor. Ezen belső szabályok szerint a közép- és hosszú távú irányelvek alapján minden évben el kell készíteni a Bank belső gazdálkodására vonatkozó operatív - azaz éves - pénzügyi tervet az alábbi bontásban:

- beruházási terv;
- a banküzem működési költségeinek terve, ezen belül:
 - általános működési költségterv;
 - a bér- és bérjellegű egyéb költségek, valamint járulékaik terve;
 - értékcsökkenési leírás.

A tervezés rendszere konvergál az EU-országok jegybankjai által követett gyakorlathoz, továbbfejlesztése jelenleg is folyamatban van. Az 1998. évi tapasztalatok alapján 1999-ben új, illetve módosított szabályok kerültek bevezetésre. A módosítások következtében megszűnt a beruházások korábbi években alkalmazott kategorizálása, illetve a gazdálkodási szabályok valamennyi fejlesztési keretre egyformán vonatkoznak, továbbá a bankszervek saját hatáskörében megvalósítható fejlesztési keretátcsoportosítások 5 millió forintos értékhatára 1999-től nem csak konkrét kérelemre, hanem az adott céllal kapcsolatos módosítások kumulált összegére is vonatkozik.

Az Igazgatóság a tervezési évet megelőző év decemberének első ülésén köteles a pénzügyi tervet megtárgyalni, amelyet az ülésen maga a Bank elnöke hagy jóvá. Az 1999. évi terv az 1998. december 11-i Igazgatósági ülésen került jóváhagyásra. A terv szerint az MNB 1999. évi beruházási tevékenységének fő irányait az egységes és integrált informatikai infrastruktúra kialakításának folytatása, a bankközi elszámolások modernizációja (a VIBER rendszer kialakítása és sikeres üzembe állítása), illetve a műemlék jellegű banki épületek állagmegőrzése és technológiai korszerűsítése jelentette.

3. A pályáztatási eljárás

1999. május 5-én lépett hatályba a kötelezettségvállalás és utalványozás rendjéről szóló, aktualizált elnöki utasítás, amelyhez kapcsolódva megjelent a beszerzésekről és az azokkal kapcsolatos szerződések előkészítésének rendjéről szóló alelnöki utasítás. Az új és részletes, Jegybankra szabott előírások kidolgozása azért vált szükségessé, mert a társadalmi kontroll feltételeinek, a belső gazdálkodás átláthatóságának fokozott biztosítása megkívánta a kötöttebb beszerzési eljárások bevezetését, amely a pénzeszközök felhasználását nyomon követhetőbbé teszi és csökkenti a kockázatokat. Pályáztatás útján kerültek így kiválasztásra az MNB2000 program hardver és szoftver szállítói, az MNB könyvvizsgálója, a Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer (VIBER) kivitelezője, az MNB-nek a Közép-európai Nemzetközi Bank Rt-ben fennálló részesedése elidegenítéséhez igénybe vett független külső tanácsadó cég is.

4. Az 1999. évi beruházások

Az 1999. évre a konkrét beruházási programokra jóváhagyott fejlesztési keret 3,416 milliárd forint, a központilag kezelt fejlesztési tartalék pedig 500 millió forint volt. A központilag kezelt tartalékkeret terhére engedélyezett 943 millió forintos, illetve javára engedélyezett 772 millió forintos módosítások következtében a beruházó bankszerveknek felhasználás céljára kiadott fejlesztési keret 3,587 milliárd forint volt 1999-ben.

A fejlesztési célú kiadások tényleges összege a felhasználásra engedélyezett keret 96%-át tette ki. Az alábbi táblázat az 1999. évi beruházási programokat részletezi.

Beruházási programok megnevezése	1998	1999
	millió forintban	
1. Információ-technológia korszerűsítése	1 139	1 363
2. Pénzforgalom korszerűsítése (VIBER)	279	845
3. Emissziós tevékenység korszerűsítése	132	241
4. Ingatlanok állagmegőrzése és technológiai korszerűsítése	781	809
5. Saját tulajdonú ingatlanok funkcióváltása és integrációja	90	29
6. TIG-ek átszervezése, felújítási és korszerűsítési munkái	146	27
7. Egyéb tárgyi eszközök pótlása, felújítása bővítése	203	130
Beruházási programok összesen:	2 770	3 444

A fenti táblázatból jól látható, hogy a beruházások döntő hányada (64%) informatikai jellegű fejlesztés volt, illetve a központi ingatlanok állagmegőrzését a kiadások 23,5%-a szolgálta.

4.1. A beruházási programok ismertetése

4.1.1. Információ-technológia korszerűsítése

Az Magyar Nemzeti Bank a Bank korszerű infrastruktúrájának megteremtésére kidolgozott egy 5 éves programot, amely alapján a korábbi évek kiadásait, illetve a 2000. évre vonatkozó tervezeteket az alábbi táblázat szemlélteti:

Az "információ-technológia korszerűsítése" beruházási program részterületei	1996	1997	1998	1999	2000	Σ 1996-2000 áttekintés
	tény				terv	
millió forintban						
Informatikai rendszerek infrastrukturális háttere	520	458	802	1 207	1 095	4 082
Hardver komponensek bizt.	337	194	521	317	782	2 151
Szoftver komponensek bizt.	59	130	110	686	240	1 225
Helyi hálózati összeköttetés	124	134	171	110	73	612
2000. évi dátumváltás	0	0	0	94	0	94
Integrált ügyviteli rendszerek	493	403	207	103	113	1 319
Számviteli alrendszer	138	234	112	52	16	552
Ügyfélszámla vezetési alrendszer	92	46	15	43	15	211
Üzletkötési, fizetési, nyilvántartási alrendszerek	263	123	80	8	82	556
Közgazdasági elemzésekhez központi adatbázis	18	42	130	53	62	305
Információ-technológia korszerűsítése Σ	1 031	903	1 139	1 363	1 270	5 706

A fejlesztés eredményeként az MNB-ben korszerű, a fejlett országok központi bankjaival és más pénzintézeteivel összemérhető információ-technológiai infrastruktúra alakult ki.

4.1.2. Pénzforgalom korszerűsítése (VIBER)

A Bankban sikeresen lezárult az elmúlt évben a Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer kialakítása, mely rendszer a nagy értékű, illetve sürgős bankközi elszámolást igénylő fizetési megbízások gyors és megbízható bonyolítására szolgál. A VIBER a bankrendszer likviditáskezelését és ezen keresztül a monetáris politika hatékonyságát is javítja. Ezen kiemelt beruházási program megvalósítása megteremtette a lehetőséget az európai jegybankokat összekötő fizetési rendszerhez (TARGET) való csatlakozáshoz.

4.1.3. Emissziós tevékenység korszerűsítése

Az elavult, a pénzszállítás biztonságát veszélyeztető gépjárművek lecserélése 1999-ben 149 millió forintos kiadást jelentett a Jegybank részére. Az elmúlt évben 49 millió forintért elkészült továbbá a pénztárolási és csomagolási rendszer megvalósításának terve.

4.1.4. Ingatlanok állagmegőrzése és technológiai korszerűsítése

Az elmúlt évben 560 millió forintos felújítási munkálatokat finanszírozott a több évre vonatkozóan jóváhagyott tervek szerint az MNB. (Az MNB ingatlangazdálkodásáról részletes tájékoztatást a jelen beszámoló V. rész 4. fejezete nyújt.)

4.1.5. Saját tulajdonú ingatlanok funkcióváltása, integrációja

A Budapest, V. kerület, Szabadság tér 10. szám, valamint 11. szám alatti ingatlanok esetében a használat és hasznosítás joga 2000-re rendeződött. 1999-ben 5 bérleti jogviszonyt - mindösszesen 19 millió forint értékben – szüntetett meg az MNB, majd az 1999. év végén még fennálló bérleti jogviszonyok 2000 elején megváltásra kerültek annak érdekében, hogy a felszabaduló épületegyüttes feletti rendelkezés korlátozásmentesen az Magyar Nemzeti Bank joga legyen. Az épületegyüttes végleges funkciójának meghatározásához, használatának, valamint hasznosításának hosszú távú rendezéséhez az Igazgatóság stratégiai döntése szükséges.

4.1.6. Területi igazgatóságok átszervezési, felújítási és korszerűsítési munkái

Ezen beruházási program keretében felhasznált összeg jelentősen, mintegy 12 millió forinttal csökkent az előző évhez képest, így 1999-ben a program végrehajtása 27 millió forintos kiadást jelentett a Bank számára. A csökkenés oka, hogy a szükséges és jóváhagyott felújítások nagyobb része 2000-ben valósítható meg.

4.1.7. Egyéb tárgyi eszközök pótlása, felújítása

A tárgyi eszközök közül az elmúlt évben 5 személygépkocsi cseréjére került sor (31 millió forint értékben), összességében a személygépkocsi-park állománya azonban csökkent, az irodai-, kommunikációs-, nyomdatechnikai és egyéb eszközök, gépek és berendezésekre fordított fejlesztési kiadások összege 131 millió forintot tett ki.

5. A működési költségek

A banküzem összes működési költségének fő fejezetei szerint összesített tényleges adatainak alakulása az alábbi:

Megnevezés	1997	1998	Index (1998/1997)	1999	Index (1999/1998)
	millió forintban		%	millió forintban	%
Általános működési költségek	4 124	4 439	107,6	4 439	100,0
Bér- és bérjellegű egyéb költség	3 857	4 458	115,6	5 085	114,0
Bérlétségek járuléka	1 750	2 018	115,3	1 975	97,8
Jóléti költségek	282	269	95,4	245	91,0
Értékcsökkenés	1 524	1 970	129,3	1 919	97,4
Egyéb költségek	5	-8		-74	
Munkaadói járulék		208		171	82,2

A táblázatból jól látható, hogy az 1998. évi tendenciát követve 1999-ben is — a bér- és bérjellegű költségeket kivéve — mind nominálisan, mind reálértékben csökkentek a Jegybank működési kiadásai. A csökkenés elsősorban a területi hálózatot érintő szervezeti változásoknak köszönhető.

A Jegybank működéséhez szükséges költségek általános működési költségekre; bér- és bérjellegű költségekre, illetve járulékokra; továbbá jóléti költségekre bontható.

5.1. Általános működési költségek

A Bank 1999. évi általános működési költségterve a következők szerint került jóváhagyásra:

Megnevezés:	Jóváhagyott keret:
a) Konkrét üzemeltetési célokra általános működési költségterv	5 034 millió forint
b) Központilag kezelt tartalék	300 millió forint
c) Az 1999. évi általános működési költségek felső határa (a+b)	5 334 millió forint

A központilag kezelt tartalékkeret terhére, illetve javára engedélyezett módosítások által a bankszerveknek felhasználás céljára kiadott költségkeretek összege a következők szerint változott:

Megnevezés:	Jóváhagyott keret:
Konkrét célokra jóváhagyott költségkeret	5 034 millió forint
Év közben engedélyezett pótkeretek a tartalékkeret terhére	+ 152 millió forint
Évközi keretbevonások a tartalék javára	- 374 millió forint
Felhasználásra engedélyezett költségkeret összesen:	4 812 millió forint

Kontrolling főosztály által 1999. szeptember 13-án készített beszámoló még 5,032 milliárd forintos általános működési költségkeret-felhasználást vetített előre, mely az akkori keret 98,3%-os kihasználását jelentette volna. Ezzel szemben az általános működési költségek 1999. évi tényleges összege az engedélyezett keret 92,2%-át teszi ki.

Ha több évre vonatkozóan összehasonlítjuk a működési költségek alakulását, megállapítható, hogy reálértéken folyamatosan csökkennek a működési költségek. Ezen folyamatos csökkenés a költségtakarékos szemléletnek, a belső átszervezéseknek és racionalizálásnak, valamint a belső gazdálkodás rendje szigorításának köszönhető. Az 1999-es év során az átszervezett területi hálózat kimutathatóan 87 millió forintos költségmegtakarítást, a frankfurti képviselet megszüntetése pedig 70 millió forintos csökkenést jelentett.

5.2. Bér-és bérjellegű költségek, járulékok

A bér- és bérjellegű költségek az 1999-es év során 14%-kal növekedtek az eredetileg jóváhagyott 13,3%-os kerettel szemben. A jóváhagyottnál magasabb növekedés ellenére a tényleges költségek 0,56 %-kal a jóváhagyott keretösszegegen belül maradtak. Megjegyzendő, hogy az eredeti keretet növelte a Felügyelő bizottság titkárságának a létrehozása is.

5.3. Jóléti költségek

A jóléti költségek között kerülnek kimutatásra az üdültetési és segélyezési költségek, a nyugdíjasok rendszeres támogatása, a sport és egyéb támogatások. Az elmúlt évben a jóléti költségek nem haladták meg a tervezett összeget, illetve az 1998. évben ténylegesen felhasznált összegeket. A bankon belül emelkedtek a munkavállalók egészséges életmódját ösztönző kiadások, de a nyugdíjnövekedésnek köszönhetően csökkent a nyugdíjasok támogatása.

Ha megvizsgáljuk az egy főre jutó jóléti kiadások összegét akkor 1998-ra 184 ezer forint, 1999-re 178 ezer forint jut, azaz egy munkavállalóra jutó jóléti kiadások összege 1999 során csökkent.

2. fejezet

Az MNB létszám-és bérhelyzete

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága 1999. szeptember 21-i ülésén megvitatta a Jegybank létszám- és bérhelyzetéről szóló előterjesztést, és az előterjesztésben foglaltakat 35/1999. (IX. 21.) számú határozatával tudomásul vette. Az 1999. szeptemberi felügyelő bizottsági előterjesztés megállapításairól, valamint az azóta eltelt időszak eseményeiről, illetve a bekövetkezett változásokról ad számot a beszámoló jelen fejezete.

2.1. Létszámgazdálkodás

Az emissziós munka változásaira, a devizaliberalizáció hatásaira, az állami adósságkezelés megváltozott rendszerére és a munkafolyamatok korszerűsítésére tekintettel a Magyar Nemzeti Bankban 1999-ben is folytatódott a központ szervezetének és létszámának felülvizsgálata.

1998-ban az MNB felülvizsgálta az 1997-től új formában működő területi szervezet hatékonyságát. Az emissziós feladatok változásai lehetővé tették e szolgálat négy megyeszékhelyre és a központba történő centralizálását, így 1999. január 1-től a Jegybank négy területi igazgatóságán megszüntette az emissziós tevékenységet, e helyeken a bankellenőrzési feladatok ellátása jelenleg már kirendeltségi szervezeti keretek között történik. A hálózat ebben az új szervezeti formában az eltelt időszak tapasztalatai alapján megfelelően látja el feladatait. Az intézkedések eredményeként a bankszervek részére jóváhagyott létszámkeretben és a tényleges létszámban a következő változások következtek be:

	Létszámkeret			Tényleges létszám		
	1998. XII. 31.	1999. XII. 31.	Változás	1998. XII. 31.	1999. XII. 31.	Változás
Központ	1299	1266	-33	1257	1247	-10
Hálózat	200	125	-75	170	126	-44
Összesen	1499	1391	-108	1427	1373	-54

A megtett intézkedések hatásaként 1999-ben a bankszervek engedélyezett létszáma 7,2%-kal, a tényleges létszám pedig 3,8 %-kal csökkent.

2.2. Bérgazdálkodás

Az MNB jóváhagyott bérköltsege 1998-ban 14,5%-kal, 1999-ben 13,3 %-kal emelkedett. A bérköltséget a tulajdonosi jogokat gyakorló pénzügyminiszter a Kormány álláspontja, illetőleg

az Érdekegyeztető Tanács (1999-től Országos Munkaügyi Tanács) ajánlása figyelembevételével veszi tudomásul.

Év	Érdekegyeztető Tanács (OMT) ajánlása			MNB
	átlag	min.	max.	bérintézkedés
1998		13,5 %	16,0 %	15,0%
1999	13,5 %	12,0 %	15,0 %	13,5%

A létszámalakulást bemutató részből kitűnik, hogy az elmúlt időszak alapvető változással járt az MNB létszámában, annak területi eloszlásában, a képzettségi struktúrában, a munkaköri összetételben (az érdemi feladatot végzők aránya 66%-ról 80%-ra nőtt).

A Magyar Nemzeti Bank megvált számos, nem kifejezetten a jegybanki tevékenység körébe tartozó feladatától, racionalizálta szervezetét, javította a munkavégzés technikai feltételeit, létszáma az átadott feladatokhoz képest erőteljesebben csökkent.

A hálózat átalakításán túl a Jegybank megkezdte az emissziós tevékenység „piacosítását”, fokozatosan visszavonult a kereskedelmi banki jellegű tevékenységektől, megvált – a tokiói kirendeltséget kivéve – valamennyi külföldi kirendeltségétől, elválasztotta egymástól a szabályozó és az ellenőrző tevékenységet, beindította a VIBER-t, külön kontrolling, valamint kockázatelemző és -kezelő szervezetet hozott létre, koncentrált a különböző hitelekkel kapcsolatos feladatait. Ezzel egyidejűleg folyt az informatikai rendszer teljes átalakítása, illetve az évezredváltásra való felkészülés. Mindezt csökkenő létszám mellett valósította meg az MNB, tekintettel arra, hogy 1995. január 1-jéhez képest 1999. december 31-re a munkavállalók létszáma megközelítőleg a felére csökkent. A létszámcsökkentés eredményeként a felsőfokú végzettségűek aránya 1997-1999 között 36%-ról 42%-ra, az idegen nyelvet beszélőké pedig 32%-ról 38%-ra emelkedett.

Összességében megállapítható, hogy az MNB szervezete és létszáma az elmúlt években összhangba került a Jegybanktvényben meghatározott feladatokkal. Ennek ellenére az elkövetkező időszakban sem kerülhető el a Bank szervezetének, létszámának folyamatos felülvizsgálata, a mindenkori feladatok minőségi és mennyiségi követelményeihez igazítása, az alkalmazotti állomány képzettségi színvonalának növelése, a követelményekkel és teljesítményekkel arányos munkadíjazási rendszer finomítása.

A Magyar Nemzeti Bank alkalmazottainak valós átlagkereset-növekedése - kiszűrve a létszám és a létszámösszetétel változásának hatásait - elmaradt a versenyszférában és a pénzügyintézetek körében bekövetkezettől (még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy a pénzügyi szféra egészét érintő létszámcsökkenés valamelyest módosíthatja az adatokat), és nem érte el a nemzetgazdaság egészére vonatkozó keresetnövekedést. A kereseti szinteket tekintve a Magyar Nemzeti Bank a hitelintézetek között a középső 1/3 sávban helyezkedik el (45 hitelintézet között a 22. helyen) annak ellenére, hogy funkciói és ebből eredően létszámösszetétele magasabb szintet indokolna.

3. fejezet

Az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok helyzete

A Jegybank Felügyelő bizottsága az 1999. június 28-án megtartott ülésén megtárgyalta és 25/1999. (VI. 28.) számú határozatával elfogadta az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozásokról készült tájékoztatót.

1. Az MNB belföldi érdekeltségei az 1999. december 31-i állapotok szerint

A Magyar Nemzeti Bank teljes vagy résztulajdonában 8 magyarországi székhelyű társaság található. A társaságok jegyzett, illetve saját tőkéjét, továbbá a jegyzett tőkéből a Jegybankot megillető hányadot az alábbi táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Törzstőke, illetve alaptőke	MNB részesedése a Társaság törzstőkéjéből, illetve alaptőkéjéből		A Társaság saját tőkéje
		millió Ft	millió Ft	
Pénzjegynyomda Rt.	8 927	8 927	100,0	9 568
Magyar Pénzverő Rt.	505	505	100,0	1 016
MNB Érmekereskedelmi Rt.	100	100	100,0	150
KELER Rt.	4 500	2 250	50,0	8 450
Giro Elszámolásforgalmi Rt.	2 496	364	14,6	6 069
MNB Bankjóléti Kft.	602	602	100,0	680
N. Bankárképző Központ Rt.	233	31	13,1	501
Budapesti Értéktőzsde	524	30	5,7	2 071

A Jegybank tulajdonosi érdekeltségébe tartozó társaságok 1999. évi tevékenységéről összefoglalóan a következők állapíthatók meg:

- A társaságok üzletpolitikájuk, tevékenységük révén kielégítő módon járultak hozzá a jegybanki feladatok ellátásához.
- A Magyar Pénzverő Rt. és az MNB Bankjóléti Kft. kivételével a társaságok eredményes gazdálkodást folytattak, adózás utáni eredményük összesen 2,746 milliárd Ft-ot tett ki.
- Valamennyi társaság számviteli törvény szerinti éves beszámolóját, továbbá a könyvvizsgáló által hitelesített mérlegét az arra illetékes legfőbb szerv (taggyűlés/közgyűlés) elfogadta.

- Az MNB Értékeskedelmi Rt. és GIRO Rt. társaságok esetében az adózott eredmény felhasználására vonatkozóan a közgyűlés osztalékfizetésre vonatkozó döntést hozott, ezáltal az MNB ilyen címen mindösszesen 104 millió Ft bevételt realizál.
- A társaságok vagyoni helyzete a jegyzett tőke értékéhez viszonyítva rendkívül kedvező.

2. A Magyar Nemzeti Bank tulajdonosi érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok és az MNB közötti kapcsolat

A társaságok és az MNB szervezeti egységei közötti kapcsolat keretében az MNB Belső ellenőrzési főosztálya ellenőrzést tartott az értékezeléssel összefüggő kockázatok tárgyában az emissziós tevékenységet kiszolgáló társaságoknál. Az emissziós tevékenységet kiszolgáló társaságokat - a biztonsági követelmények vonatkozásában - a Bankbiztonsági főosztály is ellenőrizte. A pénzforgalom lebonyolításában érdekelt társaságoknak az évezredváltás informatikai problémájának megoldásában az MNB szakmai főosztályai nyújtottak segítséget.

3. Az egyes gazdasági társaságok helyzete

3.1. A Pénzjegynyomda Rt.

Az MNB 1997-ben szerezte meg a Pénzjegynyomda Rt. kizárólagos tulajdonjogát, egy időben a bankjeggyártás teljes technológiai rekonstrukciójának befejezésével. A társaság jegyzett tőkéje a jelzett időszakra 8,9 milliárd forintra nőtt a fejlesztési ráfordításoknak megfelelően, mely összegből a bankjegynyomtatás korszerűsítése 3,6 milliárd Ft-ot igényelt, míg a Pénzjegynyomda Rt. tulajdonába tartozó Diósgyőri Papírgyár Rt. (DIPA Rt.) rekonstrukciója 4,1 milliárd Ft-ba került.

3.1.1. A társaság tevékenysége

A társaság profilja három fő termékcsoporthoz ölel fel:

- 1./ a bankjeggyártás,
- 2./ a kiemelt okmányok (útlevel, személyi igazolvány) előállítás, továbbá
- 3./ az egyéb nyomdaipari termékek (zárjegy, adójegy, bélyeg, orvosi vény, étkezési utalvány stb.) előállítása.

A társaság legfontosabb feladata a bankjegycsere folytatása volt, amelyet sikerrel teljesített. Az 1999-es év során két új címlet gyártása és egy forgalomba hozatala történt meg, befejezve ezzel az új bankjegysorozat előállítását.

millió Ft

Megnevezés	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Bankjegy	2 197	3 505	3 555	3 236
Kiemelt okmány	175	494	566	496
Egyéb nyomdaipari termék	280	566	979	780
Összesen:	2 652	4 565	5 100	4 512

Mint az az összefoglaló táblázatból is látható, a bankjeggyártásból származó árbevétel a Jegybank elmaradt megrendelése miatt nem érte el a tervezett szintet, míg a kiemelt okmányok termékcsoportban az útlevelek iránti megrendelések csökkenése okozta a társaság teljesítményének 1998. évi szinten maradását. Az egyéb termékek piacán a Pénzjegynyomda Rt. részesedése 1997-ig folyamatosan csökkent. Ezt követően az aktívabb piaci szemlélet kialakulása tette lehetővé, hogy két év alatt az egyéb nyomdai termékek árbevétele közel megháromszorozódott.

A társaság adózott eredménye 1999-ben 3 millió Ft volt, ami jelentősen a tervezett alatt maradt. Az eredményt befolyásoló tényezők közül jelentős volt az értékesítés 11,5 %-os lemaradása, illetve a költségek kedvezőtlen alakulása, mivel a közvetlen ráfordítások csupán 9%-os csökkenést mutattak, míg az általános költségek 15%-kal növekedtek az előirányozotthoz képest.

millió Ft

Megnevezés	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Árbevétel	2 686	4 585	5 104	4 529
Költségek és ráfordítások	2 568	4 210	4 872	4 531
Pénzügyi eredmény	70	135	2	19
Rendkívüli eredmény	246	- 52	- 25	- 12
Adózás előtti eredmény	437	458	209	5
Adózott eredmény	436	373		3
Fizetett osztalék	435	373		

3.1.2. A biztonsági papír kizárólagos szállítója, a Diósgyőri Papírgyár Rt. (DIPA Rt.)

A Pénzjegynyomda Rt. egyszemélyes társasága a bankjeggyártáshoz szükséges biztonsági papír kizárólagos szállítója, a Diósgyőri Papírgyár Rt. Az MNB és a Pénzjegynyomda Rt. 1997-ben felülvizsgálta a DIPA Rt. működését, és az elemzés alapján elhatározta a társaság több évtizedes papírgyártó gépének leállítását. A gépsor leállítása jelentős létszámleépítéssel járt, melynek hatásaként az állományi létszám mintegy kétharmadára csökkent.

A bankjeggyártás papírigényének növekedése lehetővé tette az új gépsor kapacitásának teljes kihasználását, amelyhez hozzájárult az egyéb biztonsági papír iránti igények növekedése is. Az árbevétel növekedése következtében a társaság 1999-ben 4,1 millió forintos eredménnyel zárta az évet.

Az EU-hoz való csatlakozás minden bizonnyal 5-10 éven belül megszünteti a belföldi bankjegynyomtatást, mivel a jelenleg érvényes EU előírások alapján az euró-nyomtatás jogát nemzetközi tenderen lehet elnyerni, a kiíráson való részvételhez a DIPA Rt-nél újabb többmilliárdos fejlesztésre lenne szükség.

3.2. A Magyar Pénzverő Rt.

A társaság a Pénzjegynyomda Rt-vel egy időben, 1997 szeptemberében vált az MNB kizárólagos tulajdonú érdekeltiségévé. A részvények megvásárlásához a Jegybanknak 120 millió Ft-tal meg kellett emelnie a társaság alaptőkéjét, amely így 505 millió forintra nőtt.

3.2.1. A társaság tevékenysége

Az MNB 1999. évi 120 millió darabos forgalmi érme megrendelése a legalacsonyabb mennyiséget jelentette a társaság történetében. A felszabaduló kapacitásokat az export jelentős növelése révén sikerült kitölteni - megnyerve a venezuelai forgalmi pénz tendert – így összességében sikerült felülmúlni az előző évi termelési szintet.

Megnevezés	millió Ft			
	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Árbevétel	1 618	1 488	724	886
Költségek és ráfordítások	1 429	1 457	906	978
Pénzügyi eredmény	76	46	40	62
Rendkívüli eredmény	- 2	- 1		
Adózás előtti eredmény	263	76	- 143	- 31
Adózott eredmény	215	62		
Fizetett osztalék	215	62		

A társaság jól szervezett üzemmódot működtet fennállása óta, melynek során végig törekedett a racionális költséggazdálkodásra. Az alkalmazott létszám nagyon alacsony, annak jelentős csökkentése nem alternatíva a folyamatos termelés veszélyeztetése, illetve a pénzügyi kultúrájának megszüntetése nélkül. Jelentős tartalékok nincsenek a társaság gazdálkodásában sem, így a következő években – az eurógyártás megindításáig – veszteségekkel kell számolni, amit részben ellensúlyozhat csak az MNB átvételi árainak szolid emelése.

3.3. Az MNB Érmekereskedelmi Rt.

Az MNB által kibocsátott emlékérmek forgalmazását végzi az 1990-ben 100 millió Ft alaptőkével alapított társaság. Az Rt. vegyes vállalat formában alakult, majd 1996-ban az MNB megvásárolta a külföldi tulajdoni részt.

3.3.1. A társaság tevékenysége

A társaság belföldön elsősorban viszonteladók részére végez értékesítést, míg külföldön a nyugat-európai piac kb. 60-70%-át kézben tartó német MDM a legjelentősebb üzleti partnere. A társaság üzleti lehetőségei viszonylag korlátozottak; keresleti oldalról a behatárolt szűk belföldi piac, míg a kínálat részéről a Jegybank emlékérem kibocsátási politikája határozza meg mozgásterét.

millió Ft

Megnevezés	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Belföldi értékesítés	127	217		187
Ebből: nagykereskedelem	85	133		104
egyéb	44	84		83
Export	122	65		80
Összesen	249	282	300	267

3.3.2. A társaság gazdálkodása

A csökkenő forgalom ellenére az üzleti eredmény a tervhez képest nőtt, mivel a kiesett árréstőmeget a takarékos költséggazdálkodás kompenzálta. A társaság pár fős létszámmal, egyszerű szervezeti keretek között működik, működési költségei 1999-re nem emelkedtek. A társaság adózott eredményének egy része az eredménytartalékba került annak érdekében, hogy az MNB kivezethesse könyveiből az Rt. külföldi tulajdonostól történt megvásárlása miatt képzett céltartalékot.

Az utóbbi három év legfontosabb adatait az alábbi táblázat szemlélteti:

millió Ft

Megnevezés	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Árbevétel	251	284	300	268
Költségek és ráfordítások	214	263	298	256
Pénzügyi eredmény	22	18	16	16
Rendkívüli eredmény	- 1	- 2		
Adózás előtti eredmény	58	38	18	28
Adózott eredmény	48	31		23
Fizetett osztalék	48			13

3.4. A Központi Elszámolóház és Értéktár (KELER) Rt.

A társaság 1993-ban alakult 500 millió forintos alaptőkével az MNB 50%-os valamint az értéktőzsde és az árutőzsde 25-25%-os tulajdonlásával. A társaság által felhalmozott eredménytartalékból a tulajdonosok több lépésben 4,5 milliárd Ft-ra emelték a részvénytőke értékét.

3.4.1. A társaság tevékenysége

A társaság hatodik üzleti évének középpontjában a szolgáltatás és a kockázatkezelés fejlesztése állt. Az értéktári szolgáltatások keretében a dematerializált állampapírok megjelenése volt a legfontosabb esemény 1999 során. Tovább növekedett az értéktárban őrzött papírok száma és értéke, valamint az értékpapírok immobilizációs foka. A legnagyobb előrelépést a Valósídejű Elszámolási Rendszer (VIBER) bevezetése jelentette, ami lehetővé tette a tranzakciók teljesen automatizált feldolgozását, növelve a rendszer sebességét és biztonságát. A határidős és opciós forgalom értéke mind a két tőzsde esetében jelentősen csökkent. A KELER alkalmazkodott a két tőzsde új derivatív termékeinek bevezetéséhez is.

A bevételek megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	millió Ft		
	1998.	1999. terv	1999.
I. Elszámolóházi bevételek	1 827	1 850	1 626
Ebből: Értéktár	975	1 100	1 075
Határidős és opciós ügyletek	383	230	101
Pénzforgalmi elszámolási bevételek	281	310	264
Részvénykönyv-vezetés	156	210	186
Nemzetközi elszámolás	32	32	36
II. Treasury bevételek	4 880	4 789	4 786
Összesen:	6 707	6 639	6 412

A társaság először az 1997-es évben jelentkező hektikus ármozgások hatásainak semlegesítésére módosította garancia-rendszerét. Az intézkedések keretében a szükséges informatikai fejlesztéseken túl kialakításra kerültek az azonnali és a derivatív piacokra vonatkozó megújított garanciális követelmények is, melyek hatására a kollektív garanciaalapok mellett a derivatívák biztosítékai is jelentős mértékben emelkedtek.

A tavalyi év legfontosabb lépése a származékos piacok klíringtagsági rendszerének bevezetése volt. Folytatódott továbbá a KELER egész tevékenységére kiható integrált informatikai rendszerének fejlesztése is.

3.4.2. Gazdálkodás

A társaság alaptevékenységéből származó bevételek vártnál kisebb alakulását a költségekben jelentkező megtakarítások nem ellensúlyozták, ezért a KELER üzemi eredménye rosszabbul alakult a tervezettnél. A bevételek elmaradásának fő oka a határidős piac visszaesése. A megtakarítások részbeni oka a tervezett beruházások időbeni eltolódása, melynek következtében az értékcsökkenés alacsonyabb lett. A pénzügyi eredmény csökkenése a VIBER belépésének következménye, hatásait nem lehetett előre pontosan látni.

Az utóbbi három év legfontosabb adatait az alábbi táblázat szemlélteti:

Megnevezés	millió Ft			
	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Elszámolóházi bevételek	1 202	1 827	1 850	1 626
Egyéb bevételek	33	37	28	34
Működési költségek, ráfordítások	1 414	1 990	2 538	2 415
Üzleti tevékenység eredménye	- 179	-126	- 660	- 815
Pénzügyi eredmény	2 408	2 932	2 858	2 555
Adózás előtti eredmény	2 240	2 810	2 198	1 739
Mérleg szerinti eredmény	1 835	2 305	1 802	1 426

Az MNB 1998-ban áttekintette a KELER működését és úgy határozott, hogy miután jelenleg a Jegybank tényleges felügyeleti funkcióval nem rendelkezik, kezdeményezni kell a társaság szindikátusi szerződésének, illetve amennyiben szükséges, alapszabályának módosítását, hogy a jegybanki érdekek megfelelően érvényesülhessenek a társaság működése során. A határozat végrehajtásának eredményeként a szindikátusi szerződésből kimaradt a tőzsdéket szabályozási kérdésekben megillető vétőjog, valamint a MNB jogosulttá vált további egy főt delegálni 1999-ben a társaság igazgatóságába.

3.5. Giro Elszámolásforgalmi Rt.

Az elektronikus bankközi elszámolásokat végző Giro Rt. ötödik tényleges üzleti évét zárta le 1999-ben. Jelenleg 35 tulajdonosa van a társaságnak, a részvénytőke értéke pedig az eredménytartalékból két lépcsőben végrehajtott tőkeemelést követően 2,496 milliárd Ft, melyből az MNB részesedése 14,6 %.

3.5.1. A társaság tevékenysége

A Giro az 1999-ben végzett bankközi elszámolásokat zavartalanul és hibamentesen hajtott végre. A társaság a hagyományos növekedő tételek és forgalom mellett is megtartotta működési biztonságát. Az elszámolt tételek mennyisége meghaladta a 75 milliót, míg az érték

9%-os növekedési ráta mellett a 36,500 milliárd forint volt. A tavaly bevezetett csoportos fizetési módok elszámolásának elterjedése a vártnál lassabban valósult meg, csak 1999-ben kezdett felfutni a megbízások száma.

Az utóbbi három év főbb adatai az alábbiak:

Megnevezés	millió Ft			
	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Árbevétel	2 724	3 290	2 482	2 602
Költségek és ráfordítások	1 048	1 341	1 996	1 620
Pénzügyi eredmény	576	480	380	500
Rendkívüli eredmény	-6	- 45	- 100	- 173
Adózás előtti eredmény	2 246	2 383	766	1 309
Adózott eredmény	1841	1 958	611	1 044
Fizetett osztalék	948	1 048	375	624
Adózás előtti eredmény	2 246	2 383	766	1 309
Adózott eredmény	1841	1 958	611	1 044
Fizetett osztalék	948	1 048	375	624

1999-ben mintegy 4%-kal haladta meg a klíringszolgáltatás árbevétele a tervezettet. A költségek gyakorlatilag csak az új, két telephelyes működés költségeivel emelkedtek az előző évhez képest, de a tervezett szinttől messze elmaradtak. A fejlesztések részbeni elmaradása miatt alacsonyabb lett az értékcsökkenés, valamint nem csökkentek a társaság befektetett pénzeszközei sem. A prognosztizáltnál nagyobb pénzügyi eredményhez hozzájárult az előbbi mellett az a körülmény, hogy a társaság – versenyeztetés után – vagyonkezelési szerződést kötött két brókercéggel. Mindezen tényezők együttes hatására az adózott eredmény 1,044 milliárd Ft volt, melyből a társaság 624 millió Ft osztalékot fizetett ki.

A hitelintézeti törvény 1997. évi módosítása megfelelő jogosítványokat biztosít az MNB részére azáltal, hogy bővítette a rendelkezésére álló eszköztárat az országos fizetési és elszámolási rendszer szabályozásában. A Jegybank a viszonylag alacsony tulajdoni hányadot meghaladó mértékben képviseltette magát a társaság testületeiben is, ami hozzásegítette az Rt. operatív döntéseiben való érdekérvényesítéshez is.

3.6. MNB Bankjóléti Kft.

A társaság a tulajdonába apportált üdülők és a kezelésére bízott munkahelyi étterem és büfék üzemeltetését végzi. A visegrádi üdülő rekonstrukciója körüli visszasságok feltárása – amely a beruházás leállítását is eredményezte – hatására az MNB a Kft. ügyvezetését lecserélte és a társaság tevékenységét szoros ellenőrzés alá vonta. A Kft. számára új működési feltételeket teremtett az MNB szociális-jóléti rendszerének változása és a tulajdonos létszámának erőteljes csökkenése, ami a Kft. szolgáltatásai iránti igény mérséklődésével járt.

3.6.1. A társaság tevékenysége

A társaság a munkavállalók létszámát az 1995. évi 155 főről 1999-re 57 főre csökkentette. A visegrádi üdülő értékesítése 1997. végén történt meg. Ezzel párhuzamosan viszonylag sikerrel járt a felszabaduló üdülőhelyi kapacitások piaci értékesítése is. A nem az MNB-től származó bevétel az 1996-os 21 millió forintról 1999-re 50 millió forintra emelkedett.

millió Ft

Megnevezés	1996.	1997.	1998.	1999. terv	1999.
Árbevétel	192	128	149	170	147
Költségek, ráfordítások	234	199	193	216	196
Pénzügyi eredmény	9	4	35	26	27
Rendkívüli eredmény	- 26	66	- 7		1
Mérleg szerinti eredmény	- 59	- 1	- 9	- 20	- 21
Korrigált eredmény	- 33	- 67	- 9		- 21
MNB-vel konszolidált eredmény	- 144	- 100	- 46	- 62	- 54

1999-ben került sor a Kft. törzstőkéjének csökkentésére. A tulajdonos 686,4 millió Ft-tal szállította le a korábbi vagyonszétosztást figyelembe véve az alapítói vagyont, amely ezzel a lépéssel 602,2 millió forintra csökkent, kifejezve a társaság tényleges vagyoni helyzetét. A tőkeleszállítással egyúttal az MNB mérlegéből is kivezethető a korábbi veszteségek miatt képzett céltartalék összege.

3.7. Budapesti Értéktőzsde

Az MNB, a BÉT alapító tagjaként 1991 óta fenntartja tagsági viszonyát. A BÉT nem gazdasági társaságként, hanem sui generis szervezetként jött létre, amely non-profit intézményként működve kizárólag a tőzsdei rendszer fejlesztésére fordíthatja a működési költségek levonása után fennmaradó szabad pénzeszközait.

Az Államadósságkezelő Központ létrehozásával megszűnt az MNB állampapír-ügynöki szerepe, mivel az ÁKK a kibocsátásokat átvette, majd megszervezte az elsődleges forgalmazói rendszert.

Az MNB szerepét figyelembe véve a BÉT rendkívüli közgyűlése úgy határozott, hogy a tőzsde mindenkor saját vagyonából 7,25% illeti meg a Jegybankot. A BÉT részvénytársasággá alakulása esetén összességében ez mintegy 300 millió Ft-os részvénycsomagot jelenthet, amelyet az MNB a jövőben értékesíteni kíván.

3.8. Nemzetközi Bankárképző Rt.

Az MNB az alapítás óta tulajdonosa a társaságnak, részesedése 30,6 millió Ft, ami az alaptőke 13,1 %-át jelenti. Az intézmény ugyan társasági formában működik, de az alapítók nem befektetői, hanem humánpolitikai szándékok alapján csatlakoztak, és elsősorban saját szakemberképzésük céljára használták fel az oktatási központot.

Az oktatási piac megváltozásával a Bankárképző stratégiát volt kénytelen váltani. A stratégiaváltás során a társaság előtérbe helyezte a képezést nyújtó programjait, vizsgacentrumot alakított ki, oktatási szolgáltatásaiban nyitott az értékpapírpiaci és vállalati szektor felé, továbbá tevékenységét diverzifikálva szakértői munkákat vállalt, illetve könyvkiadást végzett és beindította nyugdíjpénztári üzletágát is. A stratégiaváltás sikerét jelzi, hogy az új üzletpolitika kialakítása óta folyamatosan növekednek bevételei és 1999-ben 375 millió forintos árbevétel mellett több mint 65 millió forint eredményt realizált.

IV. rész

Az MNB 1999. évi mérleg- és eredmény-kimutatásának vizsgálata

A Felügyelő bizottság a 2000. április 27-én megtartott ülésén megtárgyalta a Magyar Nemzeti Bank 2000. évi közgyűlésére az 1999. évi üzleti évről készült auditált éves beszámolót. A beszámoló tárgyalása során a Felügyelő bizottság észlelte, hogy a CWAG i. A.-val kapcsolatban az éves beszámoló szövegrésze kiegészítést igényel.

A Felügyelő bizottság felkérésére az MNB Igazgatósága 2000. május 12-én megtartott ülésén kiegészítette az 1999. évi üzleti évről készült auditált éves beszámolót (mely kiegészítést jelen beszámoló 6. számú melléklete tartalmazza), majd az így módosított és auditált éves beszámolót az MNB elnöke ismételten megküldte a Felügyelő bizottság számára.

A Felügyelő bizottság a 2000. május 18-án megtartott ülésén megvitatta az MNB 1999. évi üzleti évről készült auditált éves beszámoló kiegészített részét, különös tekintettel a CWAG i. A.-val kapcsolatos céltartalék felhasználására és eredménykihatására, és elfogadásra javasolta az 1999. évi mérleget és eredménykimutatást. A 2000. május 18-án megtartott közgyűlésen a Tulajdonost, azaz a Magyar Államot képviselő pénzügyminiszter elfogadta az MNB 1999. évi mérleg- és eredménykimutatását.

A Felügyelő bizottság javaslatát a jelen fejezetben kifejtett, továbbá a Magyar Nemzeti Bank 1999. évi mérlegelfogadó közgyűlése elé is beterjesztett álláspontjára alapozva tette meg.

A Magyar Nemzeti Bank tevékenységét – rendeltetéséből adódóan – a monetáris politika eredményei és nem a Bank nyereségessége minősíti. A Bank mérlegében sajátos módon jelennek meg a gazdaságban végbemenő monetáris folyamatok. Gyakran éppen a kedvező fejlemények, mint amilyen például a forint iránti erősödő bizalom és az ebből szükségszerűen következő sterilizáció apasztják a Bank eredményeit.

Az 1999. évi CXXV. törvényt - mely a Jegybanktvörvény módosításáról rendelkezett - az 1999. évi eredmény-elszámolásnál is alkalmazni kellett. A módosítás igen jelentős hatást gyakorol már az Magyar Nemzeti Bank 1999. évre vonatkozó mérlegére is. Az új rendelkezések bevezették a „kiegyenlítési tartalék” intézményét, továbbá megváltoztatták a saját tőkére és a költségvetési elszámolásokra vonatkozó szabályokat is.

A mérleg szerinti 35,352 milliárd forintos eredmény és az ebből 35,204 milliárd forintos osztalékfizetés mellett a kiegyenlítési tartalék 60,581 milliárd forintos negatív egyenleget mutat. Tekintettel arra, hogy az 1999. évi módosítást követően a Jegybanktvörvény 20. §-ának (3) bekezdése értelmében amennyiben a kiegyenlítési tartalék negatív előjelű és annak mértéke meghaladja a mérleg szerinti eredmény elszámolása utáni eredmény-tartalék összegét, akkor ezt a különbözetet a központi költségvetés közvetlenül az eredménytartalék javára megtéríti, az állami költségvetésnek 4,217 milliárd forintos tartalékfeltöltési

kötelezettsége keletkezett. Az 1999-es jegybanki mérleg alapján a tartalékfeltöltési kötelezettségének legkésőbb a mérlegelfogadó közgyűlés napját követő év, azaz jelen esetben 2001. január 15-ig kell az Államnak eleget tennie.

A Felügyelő bizottság megállapította, hogy az MNB 1999. évi beszámolójának összeállítása során követett eljárás teljes mértékben megfelel a törvény új előírásainak. Ugyanakkor a Felügyelő bizottság – az Igazgatóság beszámolójában foglaltakkal egyetértve – célszerűnek tartaná a szabályozás finomítását.

A Felügyelő bizottság a mérleg kapcsán az alábbi főbb megállapításokat tette:

- Az MNB mérlegfőösszege 7,5%-kal emelkedett. A mérlegben már korábban is meglévő aszimmetria jelentős mértékben tovább erősödött, a forintban fennálló nettó kötelezettség 75,4%-kal, míg a devizában fennálló nettó követelés 64,2%-kal nőtt. Ezzel az MNB nettó devizakövetelése 809 milliárd forintról 1.329 milliárd forintra (5,2 milliárd USD) emelkedett.
- A nettó forintfinanszírozások bővülésén belül a hitelintézetekkel szembeni nettó tartozások megduplázódtak (mintegy 110%-kal nőttek) és 30%-os volt a forgalomban lévő bankjegy- és érmeállomány emelkedése. Eközben a központi költségvetéssel szemben fennálló nettó forint követelések 27,9%-kal mérséklődtek.
- A nettó devizaköveteléseken belül is ellentétes folyamatok összegződtek. Igen jelentősen, mintegy 33,8%-kal emelkedtek a devizatartalékok, míg a központi költségvetéssel szembeni követelések 29,9%-kal mérséklődtek, a hitelintézetekkel szembeni nettó tartozások pedig 37,2%-kal csökkentek.
- Lényegesen, azaz 88,8%-kal kisebb az előző évinél a céltartalék állománya. A kiegyenlítési tartalék bevezetése következtében 1999-ben a banküzem egyéb forrásainál jelentős nagyságú negatív nettó kötelezettség jelentkezett.
- Az eredménykimutatás egyes tételeinél markáns változások következtek be. A forintműveletek negatív nettó kamateredménye javult, 67,8%-kal kisebb mint 1998-ban, a deviza kamat- és kamatjellegű eredmény viszont csak a tavalyi 23,1%-át éri el. A deviza árfolyamváltozásából származó nettó eredmény 46%-kal mérséklődött. A pénzforgalmi tevékenység ráfordítása 48,6%-kal csökkent. A nettó céltartalékképzés és az egyéb eredmény alakulásában főleg a CW Bank helyzete rendezésének előrehaladása tükröződik. A független könyvvizsgálói vélemény az MNB 1999. évi mérlegében a CW Bankkal kapcsolatban szereplő számokat megerősítette.

A fentiekre tekintettel a Felügyelő bizottság az Igazgatóság 1999. évre vonatkozó beszámolójának, valamint a könyvvizsgáló jelentésének közgyűlési elfogadását, az 1999. év mérlegadatainak pedig Közgyűlés általi jóváhagyását javasolta.

V. fejezet

Az MNB Jegybanktvérből eredő egyes feladatainak ellenőrzése

1. fejezet

Devizatartalék-gazdálkodás

1. Áttekintés

Az MNB Felügyelő bizottsága kiemelkedő fontosságot tulajdonít a devizatartalék-gazdálkodás folyamatos figyelemmel kísérésének, mely témakört a Felügyelő bizottság két alkalommal, először az 1999. november 25-én, másodsor pedig a 2000. április 27-én megtartott ülésén vitatott meg, illetve határozatával el is fogadott. A Felügyelő bizottság ülése elé került előterjesztések főbb megállapításait jelen fejezet tartalmazza.

2. Az MNB tartalékkezelési tevékenységének rövid története

Modern értelemben vett jegybanki tartalékkezelésről az Magyar Nemzeti Bank esetén 1991. második feléig tulajdonképpen nem beszélhetünk. Ennek oka elsősorban a tartalékok alacsony szintjében keresendő. 1991-1993 az értékpapírtárca kiépítésének, az alapok megteremtésének időszaka volt. 1991 végén 700 millió USD nagyságú értékpapírtárcát a Jegybankban egyetlen munkatárs, 1993 végén a közel 6 milliárd USD-nyi portfóliót 3 üzletkötő és 2 bonyolító kezelte. Az alapok megteremtésének folyamata 1993 közepén, az első, kísérleti benchmark portfólió indulásával zárult. Az első, kísérleti benchmark portfólió tapasztalatait kiértékelve 1994 közepétől mindhárom fő devizára (USD, DEM, JPY) benchmark portfóliókat állapított meg az MNB. (A benchmark, azaz a viszonyítási alapként szolgáló portfólió kifejezi a Bank kockázati preferenciáit; megtestesíti a Bank hozamvárásait az üzletkötők felé; ugyanakkor lehetővé teszi a befektetési tevékenység eredményességének kiértékelését).

3. A tartalék nagysága

A tartaléknagyságot tekintve 1991-1994 között gyors felfutásnak lehettünk tanúi, melynek fő forrása a meginduló tőkeáramlás és a könnyebbé váló külső forrásbevonás volt. A tartaléknagyság 1995 végére érte el a mostani 8-10 milliárd USD közötti szintet. A tényleges érték 1999-ben átlag 9,01 milliárd USD, év végén 10,1 milliárd USD volt, amely beleesett az Igazgatóság által meghatározott sávba.

4. A tartalék devizaösszetétele

Míg az 1980-as évek végén az MNB mozgásterét még viszonylag szűk volt a devizaszerkezet beállítására, addig az 1991-92-től már nőni kezdett. 1992-96 között az MNB az 50% USD – 50% nem USD arány tartásának politikáját követte, mely alapvetően a külkereskedelem devizaszerkezetéhez való nagyságrendi igazodást jelentett. 1996-tól a Magyar Nemzeti Bank a forintban mért árfolyamkockázat minimalizálása és a devizaadósság szerkezetével való összehangoltság érdekében a devizaszerkezetben fő irányelvként a forint valutakosarának összetételét követi.

A nemzetközi tendenciákkal összhangban az MNB 1990-ben úgy döntött, hogy az aranytartalékokat a technikailag szükséges minimális szintre csökkenti, tekintettel arra, hogy pénzügyi piacokon az arany szerepe, jelentősége folyamatosan csökken. Ennek megfelelően aranykészletét az 1989. évi 65 tonnás szintről 1990 májusa és 1991 februárja között 8 tonnára csökkentette. 1992 októberére érte el az aranykészlet a jelenlegi 3 tonnás szintet. Az arany eladási átlagára megközelítőleg 370 USD volt unciánként, az ellenérték ennek megfelelően mintegy 740 millió USD-t tett ki. Az arany-eladásokból befolyt összegeket az MNB kamatozó devizaeszközökben tartja, évi 5-6%-os hozam mellett (Megjegyzendő, hogy arany esetében a hozam évi 1-2,5%). Mivel az arany ára a világpiacon 1999 augusztusában újabb mélypontra süllyedt (250-260 USD/uncia), és jelenleg 290 USD-os unciánkénti szint körül ingadozik, így az elkerült árfolyamveszteség, valamint a magasabb kamatlábak következtében a tranzakció eredője pillanatnyilag plusz 410 millió USD.

5. A tartalék portfólió szerkezete és kezelése

A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az MNB két fő részre - befektetési és likviditási portfólióra - bontotta devizaportfólióját. A befektetési portfólió aránya a teljes portfólión belül 1994 és 1999 között 49,3 illetve 75,0% között változott (1997-ig nőtt majd csökkent), 1999 végén 58,1%.

Egyrészt kedvezőtlen korábbi tapasztalatai, másrészt költségessége, harmadrészt mivel a jelenlegi devizatartalék kezeléséhez az MNB-n belül is minden technikai és személyi feltétel adva van, az MNB jelenlegi politikája szerint nem alkalmaz külső alapkezelőt.

6. Benchmark összetétele

Az MNB a központi bankok többségéhez hasonlóan belső benchmark felállítása mellett döntött.

Egy benchmark portfólió meghatározása előtt álló jegybank alapvetően két lehetőség közül választhat. Választhat külső benchmarkot egy kötvénypiaci index vagy egy megbízott szervezet által kezelt portfólió formájában vagy házon belül állít föl egy belső benchmarkot. A külső benchmark fő előnye, hogy külön erőfeszítés nélkül könnyen elérhető, publikus, s tökéletesen lefedi az adott piaci szegmens áralakulását. Fő hátránya azonban, hogy szinte lehetetlen pontosan olyan kötvényindexet találni, amely minden szempontból megfelel a bank kockázati-, likviditási-, és hozamelvárásainak. Bármilyen index választása bizonyos fokú kompromisszumot jelent, mivel a befektetési stratégia igazodik a benchmarkhoz, ahelyett, hogy a stratégiához keresnénk pontosan illeszkedő benchmarkot. A belső benchmark kiküszöböli a külső benchmark kedvezőtlen tulajdonságát. A belső benchmark pontosan egyedi igényekre szabható, rugalmasan alakítható, és nem vet föl az információ kiadásával kapcsolatos problémákat. A külső, illetve belső benchmark tulajdonságaira tekintettel a központi bankok többsége belső benchmarkot alkalmaz.

A Magyar Nemzeti Bankban benchmarkot az Igazgatóság állapítja meg az éves devizatartalék-kezelési politika tárgyalásakor. A jelenlegi benchmarkok a német és amerikai államkötvényeket, illetve a BIS kibocsátásait tartalmazzák, a kamatláb-kockázatot behatároló cél-duration 2000. évre mind az euró mind a dollár befektetési portfólió esetében 1 év, a lehetséges ingadozási sáv 0-1,5 év.

7. A devizatartalék-kezelés döntési struktúrája

A Bankban a devizatartalék-kezelés vonatkozásában jelenleg egy háromszintű döntési struktúra működik. Az egyes szintek és a hozzájuk kapcsolódó döntési-ellenőrzési jogkörök a következők:

- 1./ Az első szint az Igazgatóság. Az Igazgatóság jogosult a stratégiai jellegű döntések meghozatalára, melynek keretében rögzíti a tartalékok kívánatos nagyságát és devizaösszetételét, a befektetési irányelveket és a befektetési portfóliók benchmarkjait.

Az Igazgatóság minden év elején áttekinti az előző év eredményeit, tapasztalatait, s dönt az adott évre érvényes devizatartalék-kezelési politikáról.

- 2./ A második szint az Eszköz-forrás bizottság, azaz ALCO. Az ALCO gondoskodik arról, hogy az Igazgatóság által lefektetett elvek megvalósuljanak a gyakorlatban. Saját ügyrendje szerint áttekinti a devizatartalék alakulását, illetve állást foglal a tartalékállomány deviza-, lejárat- és kamatszerkezetének módosításáról. Az ALCO elnöke az MNB elnöke, akit e minőségében a Nemzetközi tőkepiaci főosztály felügyeletét ellátó vezető helyettesíti.
- 3./ A harmadik szint az üzletkötői terület, mely közvetlenül az ALCO-nak jelenti valamennyi pozícióját. Tevékenysége során a devizatartalék kezeléséhez szükséges

deviza- pénz- és tőkepiaci műveleteket végez, illetve összegyűjti, elemzi és feldolgozza a piaci folyamatokat. Az üzletkötői terület előterjesztései konkrét üzleti lépések iránti javaslatokat tartalmaznak.

A harmadik szinthez tartozik továbbá a Kockázatelemzési és -kezelési önálló osztály, mely ellátja az ALCO működéséhez szükséges titkársági teendőket, és felelős az ALCO számára készülő jelentésekért, a pozíciók kiértékeléséért.

8. A 2000. évi devizatartalék-kezelési politika fő elemei

Az Igazgatóság 1999. december 17-i ülésén megtárgyalta az MNB 2000. évi devizatartalék-kezelési politikáját, és annak fő elemeit az alábbiakban határozta meg.

- Az Igazgatóság a 2000. évre vonatkozóan meghatározta a törzstartalék és a kívánatos tartalékszint nagyságát, amelyet az ALCO negyedévenként köteles felülvizsgálni.

A forint árfolyamának meghatározásához figyelembe vett valutakosár összetételének és az Állam nemzetközi adósságának devizaszerkezetében végrehajtott változásokkal összefüggésben az MNB módosította a nettó tartalékok devizaszerkezetére vonatkozó benchmarkot. Az áttéréshez USD ellenében 1.520 millió EUR vételére volt szükség. Az átlagár 1,01 USD/EUR körül alakult.

- Az Igazgatóság a várhatóan stabilan magas tartalékszintre tekintettel megemelte a tartalékokon belül a befektetési portfólió állományát. Abban az esetben, ha a befektetési portfólió a teljes tartalékállomány értékének 70%-a alá süllyed, illetve ha a befektetési portfólió a teljes tartalékállomány 90%-a fölé emelkedik, az állomány nagyságát az ALCO felülvizsgálja.
- Az Igazgatóság az EUR befektetési portfólió cél-duration-jét lecsökkentette, továbbá az engedélyezett ingadozási sávot a cél-duration körül 0-1,5 évben határozta meg.

Az Igazgatóság ezen döntését az emelkedő hozamgörbére és az ECB várható további kamatlábemeléseire alapozta.

A választott cél-duration a bank által felvállalt kamatláb kockázatot határolja be.

A tartalékkezelés elsődleges színterét jelentő kötvénypiacon három kritikus tényező befolyásolja elsősorban egy értékpapírtárca hozamát egy adott időszak alatt. A három tényező a piaci kamatszint, annak volatilitása és a portfólió duration-je.

Általánosan elmondható, hogy a rövidebb duration-ú értékpapírok teljesítménye alacsonyabb, de könnyebben előrejelezhető, míg hosszabb átlagos futamidő magasabb hozammal, ám jelentősebb volatilitással jár együtt adott befektetési időszakra nézve.

- Az Igazgatóság jóváhagyta a tartalékkezelés befektetési irányelveit. Az irányelvek rendelkeznek többek között az engedélyezett instrumentumok köréről, a megkövetelt hitelminősítésről, továbbá az értékpapírüzletekre engedélyezett partnerbankok köréről is.

9. A tartalék nagyságának alakulása az 2000 első negyedében

A tartalék nagysága 2000 első negyedében 9,9-11,8 milliárd EUR között mozgott, azaz a célul kitűzött sávban alakult. A főbb mozgásokat tekintve az év eleji 10,1 milliárd EUR-ról előbb 11,8 milliárd EUR-ra nőtt, majd a negyedév végére 10,8 milliárd EUR-ra csökkent a tartalék nagysága. A passzív intervenció 1,46 milliárd EUR-val, a nemzetközi piaci keresztárfolyam-változás pedig 0,2 milliárd EUR-val növelte, míg a közép lejáratú hitelműveletek 1,05 milliárd EUR-val csökkentette nagyságát, mely alapján alakult ki a 10,8 milliárd EUR-os tartalék.

2. fejezet

Külső források bevonása

1. Bevezető

A Felügyelő bizottság a 2000. március 21-én megtartott ülésén hozott 19/2000. (III. 21.) számú határozatával elfogadta a Magyar Nemzeti Bank és a Magyar Állam 1998-1999. évi külső forrásbevonási tevékenységéről szóló tájékoztatót. Tekintettel arra, hogy az 1998. évi beszámoló a külső forrás bevonásával nem foglalkozott – mivel az a beszámolás tárgyát képező időszakban a Felügyelő bizottság ülésén nem szerepelt napirendi pontként – így jelen beszámoló mind az 1998. évre, mind az 1999. évre vonatkozóan ismerteti a Magyar Nemzeti Bank és a Magyar Állam külső forrásbevonási tevékenységét.

Az 1998-as év volt az utolsó olyan év, amikor a Magyar Nemzeti Bank a Magyar Állam mint szuverén hitelfelvevőjeként, saját nevében vont be forrásokat a nemzetközi pénz- és tőkepiacokról. 1999. január 1-től a magyar szuverén hitelfelvevő személye megváltozott, a lejáró devizaadósság finanszírozása a Magyar Nemzeti Bank helyett a Magyar Köztársaság nevében történik. A Magyar Államot képviselő Pénzügyminisztérium és a Magyar Nemzeti Bank között 1997. január 2-i hatállyal megkötött adósságcsereszerződés, illetve az ehhez kapcsolódó 1997. január 27-én megkötött és 1999. januárjában módosított megbízási szerződés értelmében az állami szektor külső adósságának kezelését a Pénzügyminisztérium, illetve a Pénzügyminisztérium által felügyelt Magyar Államkincstár Államadósság Kezelő Központja (ÁKK) végzi. 1999. január 1-től tehát a Magyar Nemzeti Bank a külső forrásbevonáskor mint a Magyar Állam ügynöke működik közre.

2. A Magyar Nemzeti Bank mint szuverén külső forrásbevonási tevékenysége 1998-ban

2.1. A tőkepiaci események összefoglalása

1998 elején a nemzetközi tőkepiacokon gyakorlatilag elült az 1997-es őszi ázsiai válság okozta sokk, az emerging market szektor ismét a befektetők érdeklődésének középpontjába került. Dél-Korea rekordnagyságú kibocsátással tért vissza a kötvénypiacra, Oroszország ugyancsak rendszeres résztvevője lett az európai kötvénypiacnak. Az általános kamatcsökkentési tendencia mellett valamennyi hitelkategóriában jelentősen szűkültek a kockázati hozamfelárak.

Az 1998. év második felében – az orosz válság, illetve a negatív brazil fejlemények következtében – a tőkepiaci tendenciák megfordultak. A kockázati hozamfelárak kiszélesedtek, a legjobb adósok kivételével szinte valamennyi kibocsátó piacra jutása megnehezedett. Kritikus hónapoknak a szeptember és a november számított. A budapesti tőzsde likviditása folytán az egyik vesztese lett a külföldi befektetők hirtelen portfólió-kivonásának, a BUX drámaian zuhant. Az állampapír-hozamok addig tapasztalt csökkenése

megállt, sőt a hozamok jelentősen emelkedtek. A forintra komoly nyomás nehezedett, többszöri intervencióra is sor került a hazai deviza védelmében.

Magyarország piaci megítélése az év folyamán javult. A piaci megítélést javította, hogy a Moody's Investors Service hitelminősítő intézet májusban Baa3-ról Baa2-re változtatta a szuverén hitelfelvevő besorolását, fenntartva a minősítéshez tartozó „pozitív kilátások” előjelzést. Júniusban a FitchIBCA megtartotta ugyan a BBB (flat) besorolást, azonban pozitívrá változtatta a „kilátásokat”. Áttörésként értékelhetjük, hogy az addig rendkívül tartózkodó Standard and Poor's december 10-én felértékelte hazánkat, a korábbi BBB- (mínusz) besorolást BBB (flat)-re emelte és ezzel egyidőben meghagyta a „pozitív kilátást” is.

Összességében megállapítható, hogy az 1998-as év piaci volatilitása közepette az ország tőkepiaci szempontból stabil, illetve javuló teljesítményt mutatott, mely teljesítmény-javulást a hitelminősítők is elismertek.

2.2. A külső forrásbevonás lebonyolítása

2.2.1 A forrásbevonással kapcsolatos döntés-előkészítés és döntéshozatal

Az 1998. évi külső finanszírozási stratégia és forrásbevonási terv elfogadására az Magyar Nemzeti Bank Igazgatóságának 1998. év eleji ülésén került sor, mely terv jelentette az év során meghozott operatív döntések stratégiai hátterét.

A terv rendelkezett:

- a./ az éves devizafinanszírozás keretszámának mértékéről,
- b./ a követendő külső forrásbevonási stratégiáról, valamint
- c./ a számításba vehető befektetők köréről.

a./ Az MNB Igazgatósága által jóváhagyott külső forrásbevonási terv az alábbi fontosabb keretfeltételekkel számolt:

- A folyó fizetési mérleg éves hiánya 1,5-2 milliárd USD között alakul, amely hiányt gyakorlatilag fedez a beáramló működő tőke.
- Az MNB középlejratú adósságállományából 1,5 milliárd USD válik esedékessé 1998-ban, mely összeget növeli az IMF-nek visszafizetendő 158,3 millió USD, valamint az eredetileg kb. 250 millió USD összegűre tervezett Világbank-hitel előtörlesztése is.

b./ A követendő külső forrásbevonási stratégia kapcsán a terv az alábbiakra helyezte a hangsúlyt:

- A tartalékok megfelelő szinten tartása mellett az adósságportfólió átlagfutamidejének növelése.
- A piacra jutás korábbi feltételeinek javítása és a költségek csökkentése – elősegítve ezáltal a Magyar Állam mint szuverén kibocsátó 1999. évi piacra lépését.

c./ A számításba vehető befektetők kapcsán a stratégiai terv a publikus, alapvetően európai befektetőket megcélzó kibocsátásokra helyezte a hangsúlyt. A befektetői kör tekintetében a tradicionális (banki és magán) befektetői bázis megtartása mellett a nem banki intézményi befektetők bevonása volt a cél.

1998-ban – a korábbiakon nem változtatva - a külső forrásbevonási tranzakciók előkészítését a Nemzetközi tőkepiaci főosztály végezte, a szakmai egyeztetéseket követően az MNB elnöke döntött az egyes tranzakciók lebonyolításáról. A döntés végrehajtása elsődlegesen a Nemzetközi tőkepiaci főosztály, valamint a Jogi főosztály feladata volt, azonban a dokumentációs munka a Közgazdasági főosztály bevonásával történt.

2.2.2. Megvalósított ügyletek

A devizatartalékok biztonságos, minimum 8 milliárd USD feletti szintjéhez az Igazgatóság 1 milliárd USD összegű külső forrásbevonás végrehajtását hagyta jóvá 1998-ban. Az előzetes elképzelések szerint az összeg felvétele 1998. év elején, az akkori kiegyensúlyozott piaci körülmények között, két tranzakció keretében történt volna. Ehhez képest az 1998-as év folyamán – alapvetően az év második felének kedvezőtlen piaci változásai miatt – összesen három önálló kötvénykibocsátásra került sor, mely három kötvénykibocsátás négy alkalommal megemelésre is került.

Az első félévi DEM és USD kötvénykibocsátással kiváltásra került az IMF-hitel, illetve a tervezettnél nagyobb mértékben kerültek törlesztésre az MNB, illetve az Állam világbanki hitelei is. A két tranzakcióval az első félévi finanszírozási terv gyakorlatilag teljesült. A második félévben az orosz válság hatására a devizatartalékok szintje folyamatosan csökkent, újabb hitelfelvételi lehetőségeket kellett keresni. Köszönhetően a magyar gazdaság kedvező megítélésének, valamint a Magyar Nemzeti Bank mint kibocsátó széleskörű elismertségének és a javuló hitelminősítéssel összefüggő pozitív várakozásoknak, 1998 októberében lehetőség nyílt a februári kötvénykibocsátás, míg november és december folyamán az áprilisi kötvénykibocsátás megemelésére. Az emelések mellett decemberben sor került továbbá egy újabb kötvénykibocsátásra is.

Az 1998-as év kötvénykibocsátása

Időpont	Kötvénykibocsátás mértéke
1998. február	500 millió DEM kötvénykibocsátás (változó kamatozás, 5 éves futamidő); 250 millió DEM emelés;
1998. április	300 millió USD kötvénykibocsátás (fix kamatozás, 5 éves futamidő)
1998. október	500 millió DEM emelés (februári kötvénykibocsátás)
1998. november	200 millió USD emelés (áprilisi kötvénykibocsátás első emelése)
1998. december	150 millió USD emelés (áprilisi kötvénykibocsátás második emelése)
1998. december	500 millió DEM kötvénykibocsátás (fix kamatozás, 7 éves futamidő)
Összesen:	1,85 milliárd USD

Az év zárásaként 86 millió DEM összegben bankközi hitel felvételére is sor került. A hitelt a Bayerische Landesbank Girozentrale, München nyújtotta, a futamidő 7,5 év 3,5 év türelmi idővel, a kamat mértéke L + 50 bp. Az utolsó negyedévben így mindösszesen közel egymilliárd USD felvételére került sor.

2.2.3. A forrásbevonási tevékenység értékelése

Az egész évben bevont külső forrás 60%-ban DEM, 40%-ban USD volt, a korábban jelentős japán piacról 1998-ban nem történt forrásbevonás. A futamidők megválasztásánál az MNB a középlejáratra koncentrált, ezáltal az adósságportfólió átlagfutamideje a kedvezőtlen piaci tendenciák ellenére sem változott negatív irányban. A kötvénykibocsátásokkal a Magyar Nemzeti Bank tovább erősítette a magyar kibocsátó szempontjából fontosnak és hagyományosnak tekinthető európai banki, illetve magán befektetői kört. 1998-ban először került sor nem banki intézményi befektető bevonására.

Az év második felében a kedvezőtlen piaci viszonyok ellenére sikerült a költség, valamint a lejárat szempontjából is optimális eredményt elérni. Míg a hazánkkal egy kategóriába tartozó adósok előtt a piac gyakorlatilag bezárult, addig a Magyar Nemzeti Banknak sikerült a másodpiaci felárak szintjén, addicionális prémium fizetése nélkül újraindítani a korábbi kibocsátásokat, illetve új tranzakcióval is meg tudott jelenni.

A fent vázolt kibocsátások segítségével 1998. év végére sikerült a devizatartalékok szintjét a biztonságosabbnak tekintett 9 milliárd USD szintre emelni.

3. Intézményi változások a külső forrásbevonási tevékenységben 1998-1999-ben

Az állami szektor külső adóssága kezelésének irányítását 1999-től a Pénzügyminisztérium, illetve az általa felügyelt Magyar Államkincstár Államadósság Kezelő Központja (ÁKK) vette át.

A forrásbevonás során az ÁKK mint a Magyar Állam képviselője előkészíti és lebonyolítja a tranzakciókat, mely tranzakciókkal kapcsolatos döntések meghozatala az 1999. októberi változásokat követően a pénzügyminiszter feladata. (1999. októberéig a konkrét tranzakciókkal kapcsolatos döntés a Kincstári Tanács feladata volt, 1999. októberétől a Kincstári Tanács kizárólag stratégiai döntések meghatározására jogosult). A Magyar Nemzeti Bank mint a Magyar Állam ügynöke vesz részt a tranzakciók előkészítésében és lebonyolításában.

Az MNB ügynöki tevékenysége során a következő feladatokat látja el:

- Figyelemmel kíséri a nemzetközi tőkepiacok alakulását és javaslatot tesz a forrásbevonás formáira.
- Részt vesz a külföldi forrásbevonással kapcsolatos tárgyalásokon.
- Közreműködik a forrásbevonási műveletek előkészítése érdekében a potenciális befektetők részére szervezett prezentációk lebonyolításában.
- A Kincstári Tanács döntése alapján a magyar kockázati besorolás tárgyában eljár a külföldi hitelminősítő intézetek irányában.
- Külön egyedi felkérés alapján az értékpapírok kibocsátásához szükséges engedélyek megszerzése tárgyában eljár az egyes külföldi értékpapír felügyeletek előtt.
- Részt vesz a hitelfelvételek előkészítésében és lebonyolításában.
- Figyelemmel kíséri a szuverén kibocsátó értékpapírjainak másodpiacát, javaslatot tesz másodpiaci műveletek elvégzésére.

4. A Magyar Állam mint az új szuverén kibocsátó külső forrásbevonási tevékenysége 1999-ben

4.1. A forrásbevonással kapcsolatos döntés-előkészítés és döntéshozatal

Míg a döntések előkészítése és végrehajtása a Magyar Államkincstár Államadósság Kezelő Központjának feladata, addig maga a tranzakciókkal kapcsolatos érdemi döntés 1999. októberéig a Kincstári Tanács, októberétől pedig a Pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozik. A Magyar Nemzeti Bank mint a Magyar Állam ügynöke vesz részt a tranzakciók előkészítésében és lebonyolításában.

A Kincstári Tanács ülésein 1999 októberéig az MNB devizaügyekért felelős alelnöke és ügyvezető igazgatója, 1999 októberétől az MNB elnöke tanácskozási joggal vesz részt.

A forrásbevonás során a Kincstári Tanács által elfogadott finanszírozási terv alapján az ÁKK, valamint az MNB szakértői közösen készítik elő az egyes tranzakciókat. Az ügyletek előkészítésekor az üzleti partnerek mind az ÁKK mind az MNB részére megküldik indikatív ajánlatukat, melyet a két szerv szakértői folyamatosan értékelnek. Az értékelést követően a két intézmény szakértői közös álláspontot alakítanak ki.

A közös álláspont kialakítását követően 1999 októberéig a Kincstári Tanács, októbertől pedig a Pénzügyminiszter meghozza döntését, mely alapján az ÁKK, illetve az MNB kötelező érvényű ajánlatokat kér be partnereitől. A kötelező érvényű ajánlatokat mindkét szerv szakértői külön-külön értékeli és rangsorolja, mely rangsorolást követően a pénzügyminiszter dönt.

A döntés alapján a forrásbevonás lebonyolítását az ÁKK és az MNB együttesen hajtja végre, az üzletek banktechnikai jellegű kezelése, illetve a dokumentáció véleményezése az MNB Nemzetközi Tőkepiaci Főosztályának, illetve Jogi Főosztályának feladata. A tranzakció értékelését az ÁKK végzi.

4.2. Forrásbevonási stratégia 1999-ben

1999-ben a Magyar Állam a lejáró devizaadósságát teljes mértékben devizaforrásból kívánta megújítani, ami mintegy 1,8 milliárd USD felvételét tette szükségessé. A forrásbevonás stratégiai célkitűzéseit az év elején az ÁKK az MNB véleményének figyelembe vételével az alábbiakban jelölte meg:

- Az Állam piacra jutásához minden lehetőség biztosítása.
- A benchmark-kibocsátásokkal való megjelenés a legfontosabb a tőkepiacokon és ezáltal egy magyar szuverén hozamgörbe kialakítása.
- A kibocsátások megfelelő ütemezésével a külső likviditás és megfelelő tartalékszint folyamatos biztosítása, a megújítási kényszer elkerülése.
- Az adósságportfólió átlagos futamidejének növelése.
- A kedvező költségszint és lejáratú struktúra kialakítása.
- A hagyományos befektetői bázis folyamatos ápolása mellett annak bővítése földrajzi és intézményi szinten egyaránt.

5. Az elmúlt két év folyamatainak összegzése

A külső adósságkezelésben az elmúlt két évben a hitelfelvevő személyében bekövetkezett változás bír kiemelkedő jelentőséggel. A külső forrásbevonás állam által történő átvállalása problémamentesen, a külső piaci szereplők számára érthető és követhető módon zajlott le, a kibocsátások nemcsak a hazai vállalati és pénzügyi szektor, hanem a régió más államai számára is referenciaértékűek. A külső adósságkezelés kialakult intézményi háttere megteremtette a kibocsátó (azaz az Állam), az adósságkezelő (vagyis az ÁKK) és az állam ügynöke, az MNB hatékony együttműködésének kereteit.

3. fejezet

A Magyar Nemzeti Bank Ellenőrzési főosztályának vizsgálatai

A Felügyelő bizottság a beszámolási időszakban irányította a szervezetileg az MNB elnöke, szakmai irányítását tekintve pedig közvetlenül a Felügyelő bizottság alá tartozó belső ellenőrzés munkáját, döntései során támaszkodott annak vizsgálati eredményeire.

A belső ellenőrzés szerve, az Ellenőrzési főosztály vizsgálatai nem szervezeti egységekre, hanem munkafolyamatokra terjednek ki. A főosztály alapvető feladatának tekinti, hogy ellenőrzései a Bank által végzett valamennyi tevékenységre kiterjedjenek. Ennek megvalósítása során a Főosztály előre rögzített szempontok alapján részletesen elemezte a Bank összes tevékenységének kockázatait és meghatározta a különböző munkafolyamatokhoz tartozó minimális ellenőrzési gyakoriságot.

A szabályszerűség és hatékonyság értékelésén túl alapvető szempont a vizsgálatok során a folyamatok belső ellenőrzöttségének, kontrolljainak elemzése, illetve az ezek fejlesztésére irányuló javaslatok megtétele. Az Ellenőrzési főosztály tehát nem az egyedi hibák kiszűrésére, hanem a hibákat rendszerszerűen kiszűrő ellenőrzési mechanizmusok, a folyamatba épített ellenőrzések vizsgálatára helyezi a hangsúlyt.

A vizsgálatok alapján létrehozott – és folyamatosan naprakész - banki kockázati térkép alapján készíti el a Főosztály saját középtávú tervét, melyből követhető, hogy egy öt éves időhorizonton hogyan valósul meg a tevékenységek összességének kockázatarányos ellenőrzése.

A hagyományos vizsgálati feladatokon túl a Főosztály preventív jelleggel is bekapcsolódik a Magyar Nemzeti Bank munkájába. E tevékenységének ellátása során véleményezi a Bank ellenőrzési rendszere szempontjából fontos előterjesztéseket, munkaanyagokat.

A Főosztály részt vállal a nagy kockázatú projektek minőségellenőrzésében is. A beszámolási időszakban ezen túlmenően fontos feladata volt, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje a Magyar Nemzeti Bank évezredváltásra történő felkészülését, az erre vonatkozó igazgatósági határozatcsomag végrehajtását.

A Felügyelő bizottság a jelen beszámoló tárgyát képező időszak során elfogadta az ellenőrzés éves, valamint középtávú gördülő tervét, időszakonként áttekintette az ellenőrzési terv megvalósításának aktuális helyzetét, iránymutatást adott módszertani kérdésekben, valamint elfogadta az éves ellenőrzési beszámolót.

A Felügyelő bizottság tagjai ismerik minden egyes revizori vizsgálat vezetői összefoglalóját. Az összefoglalók alapján a Felügyelő bizottság döntött arról, mely témákat kíván a részletes megtárgyalás érdekében napirendre tűzni.

A jelenleg alkalmazott rendszer az ellenőrzési jelentések az előző évekhez képest szisztematikusabb és intenzívebb feldolgozását tette lehetővé a Felügyelő bizottság részére. Ez az intenzívebb munka részben amiatt vált lehetségessé, hogy a részletes megtárgyalásra kijelölt vizsgálatok így egy tudatos választás eredményeként kerültek a Felügyelő bizottság napirendjére, részben pedig amiatt, hogy a kiválasztott témákhoz kapcsolódóan a Felügyelő bizottság a részletes dokumentációt is megkapta, illetve a napirend megtárgyalásakor az ellenőrzést végzőkön kívül az adott szakterületek vezetői is rendelkezésre álltak további információk adására, illetve az előterjesztett anyag kiegészítésére.

A beszámolási időszakban 39 vizsgálatot végzett az Ellenőrzési főosztály, melyből a fentebb vázolt módon az alábbi 15 vizsgálatot tárgyalt és fogadott el a Felügyelő bizottság:

- 1./ Swap ügyletek (megtárgyalva az 1999. június 28-i FB-ülésein);
- 2./ Forward és futures ügyletek (megtárgyalva az 1999. június 28-i FB-ülésein);
- 3./ Eszközkarbantartás (megtárgyalva az 1999. június 28-i FB-ülésein);
- 4./ Külföldi idegen értékpapírok vétele és eladása forgatási céllal, illetve a hosszútávú vagy lejáratig tartott értékpapírokkal kapcsolatos ügyletek (megtárgyalva az 1999. szeptember 21-i FB-ülésein);
- 5./ Az MNB-be történő beléptetés rendjének vizsgálata (megtárgyalva az 1999. október 19-i FB-ülésein);
- 6./ Az MNB kontrolling rendszerének kialakítása, működtetése (megtárgyalva az 1999. október 19-i FB-ülésein);
- 7./ Forint, deviza pénzügyi betét/hitel ügyletek (megtárgyalva az 1999. november 25-i FB-ülésein);
- 8./ Épületüzemeltetési tevékenység (megtárgyalva az 1999. november 25-i és 2000. március 21-i FB-üléseken);
- 9./ A Bank belföldi nemesfémkészleteinek ellenőrzése (megtárgyalva a 2000. január 25-i FB-ülésein);
- 10./ Az iratkezelési és irattározási rend szabályozása, a TÜK-ös anyagok kezelésének irattározása (megtárgyalva a 2000. január 25-i FB-ülésein);
- 11./ A fizetési mérleg statisztika (megtárgyalva a 2000. január 25-i FB-ülésein);
- 12./ A középtávú fejlesztési és a 2000. évi pénzügyi terv (megtárgyalva a 2000. február 22-i FB-ülésein);

- 13./ Az MNB loro devizaszámla-vezetése (megtárgyalva a 2000. március 21-i FB-ülésen);
- 14./ Az MNB külföldi kötvénykibocsátása (megtárgyalva a 2000. március 21-i FB-ülésen);
- 15./ Az MNB-érdekeltségekkel kapcsolatos tulajdonosi feladatok ellátása (megtárgyalva a 2000. január 25-i FB-ülésen).

4. fejezet

Az MNB FB külső szakértőjének működése

A Felügyelő bizottság 2000. február 22-én megtartott ülésén – figyelemmel a 2000. évre elfogadott munkaterv végrehajtására - az MNB FB külső szakértője, az Ernst & Young Kft. által elvégzendő vizsgálati feladatok körét az alábbiakban határozta meg:

- a./ Az Magyar Nemzeti Bank ingatlangazdálkodása;
- b./ A Magyar Nemzeti Bank működési költségeinek elemzése;
- c./ A Magyar Nemzeti Bank közép- és hosszútávú informatikai stratégiájának véleményezése.

Először az MNB ingatlangazdálkodásával kapcsolatos elemzés elkészítésére került sor, mely feladat ellátására vonatkozó szerződést a felek 2000. március 10-én kötötték meg. Az MNB Felügyelő bizottsága az ingatlangazdálkodás külső szakértővel történő véleményeztetése mellett döntött, mivel a Felügyelő bizottság - funkciójából adódóan - az ehhez szükséges belső szakértői háttérrel nem rendelkezett és az ingatlanhasznosítás kapcsán, több milliárd forint hasznosításáról meghozandó stratégiai jellegű igazgatósági döntés Ügyrendnek megfelelő megvitatásához a szakértői véleményt a Felügyelő bizottság tagjai nélkülözhetetlennek tartották.

A szerződés alapján elkészített szakértői véleményt az MNB Felügyelő bizottsága a 2000. április 27-én megtartott ülésén vitatta meg.

Az ingatlangazdálkodással kapcsolatos vizsgálat eredményéről szóló jelentés főbb megállapításai:

- A Jegybank a fővárosban jelentős piaci értékű, zömmel speciálisan banki funkciójú (pénztárral, trezorral ellátott) épülettel rendelkezik. Az összességében 67.000 m² ingatlanállomány a banki funkciók ellátásához elegendő. A századfordulón épült, csaknem 100 éves épületek túlnyomó része kiemelt jelentőségű műemlék, illetve műemlék jellegű épület. Az évek óta tartó céltudatos, műszaki korszerűsítés eredményeként az ingatlan-együttes egészében, valamint működési és bankbiztonsági szempontból is megfelel a követelményeknek.
- Az ingatlanok jelenlegi kihasználtsága megfelelő, a nagy-, illetve kisterű irodai elhelyezés arányának módosításával a szakértő javaslatai alapján jobb területfelhasználás és -kihasználás is lehetővé válik.
- Az épületek piaci értékét is figyelembe vevő célirányos és folyamatos felújítása szükséges, amely munkálatok során a műemlékvédelmi előírásokat is figyelembe kell venni. A banki épületekben várhatóan 3-4 év múlva befejeződő belső rekonstrukció lehetőséget nyújt az ingatlanok egységes és színvonalas infrastruktúrával való ellátására.

A felújításokat követően a szakértői vélemény szükségesnek tartja a Facility Management elvein alapuló CAD technika alkalmazását.

- Az Amerikai Egyesült Államok nagykövetségének közvetlen szomszédságában lévő épületek (Budapest, V. kerület, Szabadság tér 10-11.) átfogó rekonstrukcióra szorulnak, hasznosításukhoz tanulmányterv készítése szükséges.
- Az MNB által használt ingatlanok túlnyomó többsége, azaz mintegy 96%-a a Bank saját tulajdonát képezi. A bérelt ingatlanok nem a Bank fő tevékenységét szolgálják, hanem kiegészítő feladatokat látnak el (például raktározást). A bérelt ingatlanokban végzett feladatok saját tulajdonban lévő ingatlanban áthelyezhetőek, illetve a bérelt ingatlannal szomszéd telek megvásárlásával a bérelt ingatlanok kiválthatóak.

A szakértői vélemény összességében megállapítja, hogy az ingatlanok állaga jó, külső megjelenésük reprezentatív, a műemléki védettségű épületek harmonikusan illeszkednek a városképbe (pl. Postatakarék Pénztár), belső infrastruktúrájuk megfelelő színvonalon, biztonsággal szolgálják a Magyar Nemzeti Bank fő funkcióinak ellátását.

A további két – az MNB működési költségeinek elemzéséről, illetve az MNB közép- és hosszútávú informatikai stratégiájáról szóló - vizsgálat eredménye 2000 októberében, illetve novemberében kerül a Felügyelő bizottság elé.

5. fejezet

Az MNB kizárólagos tulajdonában lévő CWAG Bank helyzete

5.1. 1999. májusától a végelszámolás elrendeléséig terjedő időszak

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága a beszámolási időszakban visszatérően foglalkozott a Magyar Nemzeti Bank kizárólagos tulajdonában lévő, bécsi székhelyű bank, a Central Wechsel – und Credit Bank AG (CWAG) helyzetével. Jelen fejezet időrendben követi végig a Felügyelő bizottság CWAG kapcsán kifejtett tevékenységét.

5.1.1. A CWAG-nál keletkezett veszteségért való felelősség feltárása

Mint az a Felügyelő bizottság korábbi jelentésből már ismert, a Magyar Nemzeti Bank szakértőt kért fel a CWAG-nál keletkezett veszteségért való felelősség megállapítására. Az MNB által felkért osztrák ügyvédi iroda 1999. április 15-re készítette el álláspontját arról, hogy az MNB a CWAG-vel kapcsolatban milyen felelősségi szabályok alkalmazására jogosult. Az osztrák jogi iroda felhívta az MNB vezetésének figyelmét arra, hogy ezen kérdéskör kezelése, hatósági eljárások, polgári vagy büntető perek indítása érinti fogja az osztrák bankfelügyeletet, az osztrák szövetségi pénzügyminisztériumot, illetve az osztrák nemzeti bankot is.

Megjegyzendő, hogy a PricewaterhouseCoopers 1998 végén leírt következtetései szerint is egyértelműen felelősség terheli a CWAG menedzsmantjét a tekintetben, hogy 1996-97 elejéig a tevékenységük nem felelt meg a banki gyakorlatban szokásos szakmai és prudenciális követelményeknek.

A PricewaterhouseCoopers 1998 decemberében leírt következtetései szerint alapvetően a hitelkihelyezési folyamat szabályozatlansága, a kockázatkezelés, az ügyfélértékelés, a hitelkezelés és a belső ellenőrzés szervezeti és módszertani hiányosságai vezettek a kialakult veszteségekhez. Mindezek a szabályozási és szervezeti problémák hatványozottan jelentkeztek, tekintve a bank által annak idején preferált, amúgy is nagy kockázatú üzletpolitikát, azaz a kelet- és délkelet-európai kereskedelem- és projektfinanszírozás előtérbe kerülését.

Az osztrák ügyvédi iroda és a PricewaterhouseCoopers álláspontjára alapítva az MNB Felügyelő Bizottsága 1999. április 22-én megtartott ülésén egyhangú szavazással akként döntött, felhívja az MNB Igazgatóságának figyelmét arra, hogy az MNB kizárólagos tulajdonát képező CWAG bécsi székhelyű leánybank veszteségeivel kapcsolatos polgári jogi – és a körülmények gondos mérlegeléstől függően – büntetőjogi felelősség érvényesítése érdekében az MNB Közgyűlésének napjáig – azaz 1999. május 12-ig – a szükséges döntéseket hozza meg, és erről az MNB Felügyelő bizottságát tájékoztassa.

Ezt követően az MNB Igazgatósága az 1999. május 6-án megtartott ülésén megvitatta az MNB Felügyelő bizottságának 16/1999. (V. 6.) számú határozatában foglaltakat és arra az álláspontra jutott, hogy mind polgári, mind – alapos gyanú esetén - büntető eljárást kezdeményez a CWAG vezetőivel szemben.

1999. június 1-jén a CWAG megtartotta évi rendes közgyűlését, melyen elfogadták a Bank 1998. évi mérlegét és döntöttek a felelősség megállapítása iránti eljárások megindításáról. A döntés alapján a bank öt volt munkavállalója ellen büntetőfeljelentést tettek.

5.1.2. A CWAG értékesítésére tett kísérletek

A Kormány az 1999. május 18-án megtartott ülésén elfogadott, és 2000. június 9-én a Magyar Közlönyben kihirdetett 2128/1999. (VI. 9.) számú határozatával – figyelemmel arra, hogy 1999 tavaszára világossá vált, hogy azon próbálkozások, melyek a bank külső befektető általi megvásárlását szorgalmazták, nem vezetnek eredményre, a CWAG megvásárlására komoly ajánlat nem érkezett - felhívta a Miniszterelnöki Hivatalt vezető minisztert arra, intézkedjék arról, hogy a Magyar Fejlesztési Bank Rt. az 1998. december 31-i könyvszerinti értéken vásárolja meg a Magyar Nemzeti Banktól a Central Wechsel- und Credit Bank AG részvényeit. Határozatában a Kormány felhívta továbbá a Miniszterelnöki Hivatalt vezető minisztert arra is, hogy 1999. szeptember 30-ig adjon tájékoztatást az ügyletről.

Mivel a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 46. §-ának (1) bekezdése szerint a Kormány határozatban kizárólag az általa irányított szervek feladatait, illetve működését szabályozhatja, továbbá a Magyar Köztársaság Alkotmányának VI. fejezete és a Jegybanktörvénynek a Kormány és a Magyar Nemzeti Bank kapcsolatára irányadó rendelkezései szerint a Magyar Nemzeti Bank a Kormánytól független, az MNB-t a hivatkozott törvény 45. §-a értelmében a Kormány nem utasíthatja, a 2128/1999. (VI. 9.) számú Kormányhatározat hatálya nem terjedt ki a Magyar Nemzeti Bankra, így annak végrehajtását a Felügyelő bizottság nem ellenőrizhette, tevékenysége kizárólag a felek közötti együttműködés figyelemmel kísérésére terjedhetett ki. A Kormány határozatában felkérte a Magyar Nemzeti Bank elnökét arra, gondoskodjék a CWAG részvényeinek MFB-általi megvásárlásához szükséges lépések megtételéről.

5.1.3. Az értékesítés végrehajtása helyett a végelszámolás előkészítése

1999 júliusában a CWAG Bank ügyvezetése a Bank értékesítése helyett annak végelszámolás keretében történő megszüntetését javasolta. Az MNB Felügyelő bizottságának elnöke a kialakult helyzet tisztázása érdekében levélben fordult a CWAG Felügyelő bizottságának elnökéhez. A CWAG Felügyelő bizottsága elnöke levélben tájékoztatta az MNB Felügyelő bizottságának elnökét arról, a CWAG végelszámolása elkerülhetetlen. Ezzel párhuzamosan az

MNB Felügyelő bizottságának elnöke megkapta a Pénzügyminisztérium levelét is arról, hogy a Pénzügyminisztérium támogatja a CWAG végelszámolás útján történő megszüntetését.

A CWAG 1999. július 27-re meghirdetett rendkívüli közgyűlése kapcsán a CWAG vezérigazgatója és a CWAG Felügyelő bizottságának elnöke megbeszéléseket folytatott az osztrák bankfelügyelet vezetőivel, akik egyértelműen jelezték, csak nagyon szigorú feltételek teljesülése esetén járulnak hozzá a bank értékesítéséhez, illetve további működtetéséhez. A feltételek között szerepelt többek között a teljes portfólió-tisztítás értékesítés előtti végrehajtása, tőke-emelés, hosszútávú stratégia elfogadása, valamint állami patronáló levél kibocsátása. A bank értékesítéséhez szükséges osztrák bankfelügyeleti hozzájárulás feltételeit az osztrák bankfelügyelet annak ismeretében határozta meg, hogy a CWAG vevője a 2128/1999. (VI. 9.) számú Korm. határozat értelmében a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában lévő Magyar Fejlesztési Bank Rt. lett volna. Az osztrák bankfelügyelet részéről jelezték továbbá azt is, hogy a maguk részéről a CWAG piacról történő kivezetését tartanák kívánatosnak.

Ezen ellentmondásos helyzetben a CWAG 1999. július 27-én megtartott rendkívüli közgyűlésén az alábbi döntések születtek:

- 1./ A társaság csendes likvidációja folytatódjon az 1999-es üzleti év 3. negyedévéig. A társaság végelszámolása 1999. október 1-jével kerüljön bejelentésre a cégbíróságon.
- 2./ A társaság likvidálására és végelszámolására 1999. októberével kerüljön sor. A továbbiakban a cég megnevezésében a „végelszámolás alatt” (in Abwicklung = i. A.) kiegészítést kell alkalmazni.
- 3./ A következő személyek, úgy mint dr. Láng László vezérigazgató, Doris Widhalm és Bajusz Tamás a társaság együttes aláírásra felhatalmazott végelszámolóivá kerülnek kinevezésre, a társaságot két végelszámoló együttesen képviselheti.

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának a CWAG rendkívüli közgyűlését követően, 1999. szeptember 21-én megtartott ülésén a Felügyelő bizottság meghallgatta az MNB alelnökének és a CWAG vezérigazgatójának tájékoztatóját a CWAG helyzetéről. A CWAG vezérigazgatója tájékoztatójában kitért a sérült, illetve rossz portfóliókkal kapcsolatos intézkedésekre, valamint az időközben megtett büntetőfeljelentések tartalmi elemeire is. Az MNB Felügyelő bizottsága az 1999. szeptember 21-i tájékoztatót és az abban foglaltakat tudomásul vette azzal, hogy a CWAG vezetése az MNB Felügyelő bizottságának következő ülésén – 1999. október 19-én – ismét tájékoztatást ad a CWAG helyzetéről. A Felügyelő bizottság továbbá az ezen az ülésen elfogadott 32. (IX. 21.) számú határozatával felkérte a Magyar Nemzeti Bank elnökét arra, a következő ülésre készítessen egy olyan jogi szakvéleményt, amely az osztrák, valamint a magyar hatályos jogszabályoknak megfelelően eligazítást ad abban a kérdésben, hogy a Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága milyen módon juthat hozzá egy külföldi, de a Magyar Nemzeti Bank 100%-os tulajdonában álló hitelintézet ügyfélkörével és ügyleteivel kapcsolatos információkhoz, mivel az MNB Felügyelő bizottsága konkrét ügyekre lebontottan csak így tudja nyomon követni a CWAG végelszámolását.

Az elkészült jogi szakértői vélemény szerint az MNB Felügyelő bizottsága egy osztrák jogi személyiségű bank – mint amilyen a CWAG is - konkrét ügyleteit a banktitok és az üzleti titok szabályai szerint nem ismerheti meg.

A végelszámolás elhatározása kapcsán okafogyottá vált a 2128/1999. (VI. 9.) Korm. határozat. A Magyar Nemzeti Bank elnöke levélben tájékoztatta a Miniszterelnöki Hivatalt vezető minisztert arról – mely levél másolatát az MNB Felügyelő bizottsága elnökéhez is eljuttatta -, hogy amennyiben a hivatkozott kormányhatározat végrehajtása kapcsán a Magyar Fejlesztési Bank megvásárolja a CWAG részvényeit, akkor tőkeemeléssel lehetőség van egy olyan pénzügyi helyzet megteremtésére, amelyben nem szükséges a végelszámolás.

A tőkeemelésre a későbbiekben nem került sor. A Kormány a 2244/1999. (IX. 29.) számú határozatával felhatalmazta a pénzügyminisztert - mint a Magyar Nemzeti Bank tulajdonosának képviselőjét - arra, a Magyar Nemzeti Bank elnökének előterjesztése alapján intézkedjék aziránt, hogy 1999. október 1-jei hatállyal kerüljön sor a Magyar Nemzeti Bank tulajdonában lévő Central Wechsel- und Credit Bank AG, Bécs végelszámolásának bejelentésére, és jelölje ki a végelszámoló személyét. A határozat értelmében annak végrehajtásáról a Kormányt legkésőbb 1999. október 15-ig köteles a pénzügyminiszter tájékoztatni. A fenti döntésével egyidejűleg a Kormány hatályon kívül helyezte a CWAG részvényeinek a Magyar Fejlesztési Bank Rt. által történő megvásárlásáról szóló 2128/1999. (VI. 9.) Korm. határozatát.

5.2. A végelszámolás elrendelésétől 1999. december 31-ig terjedő időszak

5.2.1. A végelszámolás megkezdése

A CWAG végelszámolás keretében megvalósuló jogutód nélküli megszüntetése 1999. október 1-jével kezdődött meg. A CWAG portfóliójának 10%-a volt csak a 90-es években magyar, azaz a CWAG '90-es évekbeli tevékenységében Magyarország, a magyar cégek, magyar üzleti kapcsolatok marginális helyet képviseltek, így a végelszámolás megkezdésekor a magyar ügyfelek száma elenyésző hányadát jelentette a CWAG Bank ügyfeleinek.

A végelszámolás megkezdésekor a mérlegfőösszeg 3,2 milliárd ATS volt. A CW Bank élére a végelszámolás kezdő napjával, azaz 1999. október 1-jével három, egyetemleges felelősséggel bíró végelszámoló (dr. Láng László, Doris Widhalm, Bajusz Tamás) került, a Magyar Nemzeti Bank tulajdonosát képviselő pénzügyminiszter kérésére az MNB tulajdonában lévő CWAG negyedik végelszámolójává a CWAG 1999. október 28-án megtartott rendkívüli közgyűlése Nercz Ferencet választotta meg.

Az osztrák törvények értelmében, amennyiben egy társaság végelszámolásba megy át, akkor – ha a tulajdonos másként nem rendelkezik - a társaság igazgatósága lesz a végelszámolás lefolytatására jogosult, így az 1999. október 1-jétől végelszámolóvá vált három igazgatósági

tag esetében új szerződés kötésére nem volt szükség, a velük korábban megkötött szerződések módosítására került csak sor. A módosítás alapvetően a szerződések lejáratát érintette, a havi juttatásokban nem történt változás. A szerződések közül Bajusz Tamás és dr. Láng László szerződése 2000. június 30-án jár le, míg Doris Widhalm és az utólag megválasztott Nercz Ferenc a zárómérleg elfogadásáig maradnak várhatóan végelszámolók. Dr. Láng László szerződését további hat hónappal meghosszabbították.

A CWAG munkavállalói 1999. október 1-jétől felmondási idejüket töltik, a munkavállalók munkaviszonya három hullámban, 2000. március 31-ével, 2000. június 30-ával, illetve 2000. december 31-ével szűnik meg.

5.2.2. A Hozam Vagyonkezelő Könyvvizsgáló és Tanácsadó Részvénytársaság szerepe a végelszámolás során

A pénzügyminiszter által javasolt Hozam Vagyonkezelő Könyvvizsgáló és Tanácsadó Részvénytársaság végelszámolóként nem kerülhetett megválasztásra, mivel az osztrák törvények nem adnak arra lehetőséget, hogy a végelszámoló ne természetes, hanem jogi személy legyen. A Hozam Rt. végelszámolásbeli folyamatos szerepvállalását így az MNB oly módon biztosította, hogy 1999. november 1-jei hatállyal megbízási szerződést kötött a Hozam Rt-vel a CWAG végelszámolási munkafolyamatainak monitoring tevékenységére.

A megbízási szerződés szerint a Hozam Rt. lényegesebb vizsgálati feladatai az alábbiak:

- Hitelesíti és értékeli a végelszámolók által készített, s az ügyfél-, illetve leányvállalati portfólió változását összefoglaló, s a CWAG végelszámolói testülete által elfogadott és a CWAG Felügyelő bizottsága által jóváhagyott havi jelentéseket a Boston Consulting Group tanácsadó cég reális bázishoz mérten.
- Elemzi és értékeli a tárgyidőszakban megvalósult, jóváhagyott, illetve a korábban jóváhagyott körben a feltételeiben változott workout tranzakciókat.
- Értékeli és hitelesíti a végelszámolók által a végelszámolási költségvetés havi teljesítéséről tett jelentést.
- Értékeli, hogy a döntéshozatal az elfogadott belső ügyrend alapján történik-e.
- Jelent minden olyan tényezőt, illetve a helyszíni vizsgálat során tudomására jutott olyan tény, amely a végelszámolási nyitómérleg vagy a végelszámolási költségvetés vagy az MNB által a Hozam Rt. kifejezett tudomására hozott bármilyen más tulajdonosi érdek teljesülését gátolná és/vagy megkérdőjelezné.

A vizsgálatról a Hozam Rt. havi rendszerességgel közvetlenül köteles jelentést tenni az Magyar Nemzeti Bank elnökének és a pénzügyminiszternek.

5.2.3. Az MNB mint tulajdonos álláspontja a jogutód nélküli megszűnésről

Az MNB tulajdonosi álláspontja szerint a CWAG bankként végelszámolás során szűnik meg, mivel:

- Ebben az esetben érvényesül csak az MNB által korábban adott tulajdonosi kötelezettségvállalás. Ha ugyanis nem érvényesülnek a jegybanki garanciák, akkor már nem lehet szó végelszámolásról, hanem a végelszámolás csőd- és felszámolási eljárásba alakul át. 1987 júniusáig jogi értelemben ugyanis a CW Bank a Magyar Nemzeti Bank kizárólagos tulajdonában álló, a budapesti székhelyű Központi Váltó- és Hitelbank Rt. fiókjaként működött Bécsben. Az 1987. június 12-i alakuló közgyűléssel megalakult Central Wechsel- und Creditbank AG az 1987 júniusi döntéssel a Magyar Nemzeti Bank tulajdonában álló önálló bankká alakult át. Az átalakulással összefüggésben az osztrák hatóságok az MNB-től mint közvetlen tulajdonostól azt igényelték, hogy egy részükre kiadott levélben fejezze ki az iránti elkötelezettségét, hogy a CWAG-nak az akkor hatályos osztrák hitelügyi törvény szerinti működését biztosítja, mely kötelezettségvállalás egy jegybank esetén gyakorlatilag feltétlen kötelezettségvállalást jelentett. E követelmény teljesítésére bocsátotta ki a Magyar Nemzeti Bank 1987. május 20-án az osztrák pénzügyminiszternek címzett levelet, a „támogatási nyilatkozat” tárgyban. Az Osztrák Nemzeti Bank felszólítására a támogatási nyilatkozatot 1996 decemberében megújította az MNB.
- A piacról kivezetendő pénzintézet az akvizíciókból származó követeléseit banki eszközökkel tudja a legjobban érvényesíteni.
- Az MNB mint tulajdonos által biztosított támogatás fennmaradását szorgalmazza az osztrák bankfelügyelet is.

5.2.4. A banklicenc fenntartása

A végelszámolás kapcsán felmerült a banklicenc fenntartásának, vagyis annak kérdése, hogy bankként fejeződjön-e be a végelszámolás vagy egy részvénytársaság felszámolása során szűnjön-e meg a CWAG. A CWAG könyvvizsgálója, a Gaier Mayer cég átiratot intézett az osztrák pénzügyminisztériumhoz (bankfelügyelethez) e kérdéskör tisztázására. Az osztrák pénzügyminisztérium bankfelügyeleti osztálya jelezte, a CWAG Bank a tőkeegfelelési mutatója alapján nem felel meg a banki szabályoknak. A banklicenc kérdését a Wolf Theis & Partner Ügyvédi Iroda a végelszámolás megindítása előtt úgy minősítette, hogy a banknak a banki licencjoga a végelszámolás végéig fennmarad azzal, hogy hitelezési tevékenységet a bank nem végez. A banklicenc tehát a jelenlegi koncepció szerint fennmarad azzal, hogy az 1999-től már aktív banki tevékenységgel nem foglalkozó CWAG a betétkifizetéseket 2000. március 31-ig teljesíti, illetve a betétek egy töredékét 8 millió ATS összegben közzététel után egy másik banknál helyezi el.

5.2.5. Az MNB Felügyelő bizottságának 1999. október 19-i és 1999. december 9-i ülése közötti időszak, a CWAG i. A. 1999. október 28-i rendkívüli közgyűlése

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága az 1999. október 19-én megtartott ülésén meghallgatta Riecke Wernert, a CWAG i. A. felügyelő bizottsága elnökének, valamint dr. Láng Lászlónak és Bajusz Tamásnak, a CWAG i. A. két végelszámolójának tájékoztatóját a CWAG-nál kialakult helyzetről. A tájékoztatót az ülésen elfogadott 38. (X. 19.) számú határozatával a Felügyelő bizottság tudomásul vette azzal, hogy a CWAG i. A. vezetése az MNB Felügyelő bizottságának 1999. november 25-én megtartásra kerülő következő ülésén ismételten tájékoztatást ad a CWAG i. A. helyzetéről, a vonatkozó kormányhatározat végrehajtásáról, az 1999. október 28-án megtartásra kerülő közgyűlésen hozott döntésekről, valamint a végelszámolás folyamatáról.

A CWAG i. A. 1999. október 28-án megtartott 13. rendes közgyűlésén a végelszámolók tájékoztatást adtak a CWAG i. A. ideiglenes nyitómérlegéről. A közgyűlésen döntés született továbbá a bank új szervezeti felépítéséről, mely szerint a közgyűlés rendelkezik döntési jogkörrel, a CWAG i. A. felügyelő bizottsága csak kontrollfunkciót gyakorol, a végelszámolás folyamatát pedig a végelszámolók irányítják. A közgyűlés továbbá elfogadta a végelszámolás eljárási rendjét, amely szerint mindegyik végelszámolónak tudomást kell szereznie minden, a bank helyzetét lényegesen befolyásoló kérdéssről, mely kérdés eldöntésekor egyhangú szavazás szükséges.

A Magyar Nemzeti Bank tulajdonosát, a Magyar Államot képviselő pénzügyminiszter a nevesített vétójogot szorgalmazta, azonban azt az osztrák bankfelügyelet - szóbeli közlése szerint - nem fogadta volna el, így a nevesített vétójog helyett a közgyűlés által jóváhagyott végelszámolási irányelvek szerint minden érdemi dokumentum esetében a két aláíró egyike Nercz Ferenc – a pénzügyminiszter által jelölt és az 1999. október 28-i közgyűlésen megválasztott – végelszámoló.

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága a CWAG i. A. 1999. október 28-án megtartott közgyűléséről szóló beszámolót az 1999. december 9-én megtartott ülésén hallgatta meg. A felügyelő bizottsági ülésén 50. (XII. 9.) számú határozatával a Felügyelő bizottság tudomásul vette a CWAG i.A. végelszámolásáról adott tájékoztatást.

5.2.6. Az Országgyűlés Gazdasági bizottságának a Magyar Nemzeti Bank kereskedelmi banki tevékenységével kapcsolatos tényfeltáró albizottsága előtti meghallgatások

Az Országgyűlés Gazdasági bizottságának a Magyar Nemzeti Bank kereskedelmi banki tevékenységével kapcsolatos tényfeltáró albizottsága 1999. október 20-án megtartott ülésén a CWAG i. A.-val kapcsolatosan meghallgatta a Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának elnökét. A meghallgatáson a Felügyelő Bizottság elnöke az alábbiakról tájékoztatta az albizottság tagjait:

- Az MNB Felügyelő bizottságának elnöke ismertette az albizottsági meghallgatásig eltelt időszak alatt a CWAG Bankkal kapcsolatban meghozott döntéseket – kitérve többek között a bank értékesítése meghiúsulásának körülményeire, a vonatkozó kormányhatározatok végrehajtására, a Boston Consulting Group, továbbá a PricewaterhouseCoopers jelentésére -, vázolta az MNB Igazgatósága, az MNB Felügyelő bizottsága, a CWAG vezetése, illetve Felügyelő bizottsága együttműködésének főbb elemeit, valamint a Parlament Költségvetési és pénzügyi, továbbá Gazdasági bizottsága részére korábban megküldött jelentések tartalmi összefüggéseit.
- A Felügyelő bizottság elnöke ismertette a CWAG Bank működése tárgyában készült iratok albizottság rendelkezésére bocsátásának jogi kereteit – figyelemmel a hatályos osztrák, valamint magyar jogszabályok üzleti titokra és banktitokra vonatkozó rendelkezéseire. A tájékoztató keretében az MNB Felügyelő bizottságának elnöke külön kitért az MNB Felügyelő bizottságának a Magyar Köztársaság Országgyűlése felé fennálló tájékoztatási kötelezettségére.
- Tájékoztatta az ülésen jelenlévőket a CWAG Bank vezetése felelősségre vonásának 1999. április 22-i felügyelő bizottsági ülésen történt megvitatásáról, a felelősségre vonás tárgyában hozott felügyelő bizottsági döntésről.

A Felügyelő bizottság hivatkozott ülésén kategorikusan megfogalmazásra került a felelősségre vonás követelménye. Az ülésen a bizottság e felelősségre vonás kezdeményezésére konkrét határidőt, 1999. május 12-ét, a közgyűlés napját jelölte meg. Az MNB FB határozatának megfelelően az MNB Igazgatósága a CWAG vezetősége felelősségre vonásának kérdését az 1999. május 6-én megtartott ülésen megvitatta és döntött polgári, valamint büntetőeljárások megindításáról. Ezt követően, 1999. szeptember 13-án a CWAG Bank feljelentést tett öt korábbi munkatársa ellen hűtlen kezelés alapos gyanúja miatt a bécsi államügyészségen.

A Felügyelő bizottság elnöke e téma kapcsán jelezte, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvény, valamint az MNB FB ügyrendje alapján, abban az esetben, ha a felügyelő bizottság jogellenességet észlel, azonnal köteles erről a Magyar Nemzeti Bank igazgatóságát értesíteni. Amennyiben az értesítés alapján a szükséges lépések megtételére nem kerül sor, akkor végső esetben az MNB Felügyelő bizottsága köteles a Magyar Nemzeti Bank közgyűlésének összehívását kezdeményezni, illetve azt maga köteles összehívni.

- Képviselői kérdésre az MNB Felügyelő bizottságának elnöke külön kitért a CWAG Banknál kialakult helyzet megoldásában szerepet vállaló könyvvizsgáló cég helyzetértékelésére.
- Képviselői kérdésre válaszolva az MNB Felügyelő bizottságának elnöke elmondta, a hatályos osztrák és magyar jogi szabályozás - a rendelkezésre álló jogi szakértői vélemények által alátámasztva - nem teszi lehetővé, hogy az MNB Felügyelő bizottsága a CWAG bármely szervének (közgyűlés, igazgatóság, felügyelő bizottság) ülésén részt vegyen.

1999. november 30-án került sor dr. Láng László végelszámoló parlamenti albizottsági meghallgatására. A végelszámoló az albizottsági ülésen tájékoztatta a jelenlévőket arról, megindítottak több tucat polgári és váltópert, folyamatosan végzik a behajtási tevékenységet, valamint hűtlen kezelés alapos gyanúja miatt büntetőfeljelentést tettek az 1991-1996 között hivatalban volt igazgatósági tagok és hitelezési vezetők ellen.

2000. március 21-én meghallgatta az albizottság Nercz Ferenc és Bajusz Tamás végelszámoló tájékoztatóját is. Nercz Ferenc a parlamenti albizottság előtt beszámolt arról, hogy a bank hitelezési tevékenysége alapvetően szabályozatlan volt, nem volt hitelgondozási tevékenység és ezért a különböző beosztású vezetőkön túl szakmai felelősség terheli a hitelezési osztály munkatársait is. Tájékoztatta továbbá az albizottság tagjait arról, hogy a végelszámolási munka eredményét az egyes követelés-értékesítések alapján a Boston Consulting Group által készített ügyfélkezeléshez viszonyítják.

Bajusz Tamás végelszámoló ismertette a jelenlévőkkel, hogy mint a CWAG igazgatóságának tagja 1996-ban eredeti megbízatása a magyar portfolió feltérképezése, értékelése és értékesítése volt 1999. májusától kezdődött meg a társaság végelszámolásának előkészítése, melynek jogilag a kezdő dátum 1999. október 1-je lett. Ismertette a veszteségek keletkezésének okait, valamint következményeit is.

5.2.7. A CWAG i. A. 1999. december 31-i állapotra vonatkozó adatai

A CWAG i. A. felszámolóinak 1999. december 31-i állapotra vonatkozó beszámolójából megállapítható, hogy a végelszámolás első negyedéve során a mérlegfőösszeg mintegy 600 millió ATS-sel csökkent, így a CW Bank a felszámolás első három hónapját 2,6 milliárd ATS mérlegfőösszeggel zárta. A nagyságrend érzékeltetésére megjegyezzük, hogy a mérlegfőösszeg 1997 végén még 11 milliárd ATS volt, amely 1998 végére 9 milliárd ATS alá csökkent. 1999. október 1-jén a végelszámolás megkezdésekor a mérlegfőösszeg 3,2 milliárd ATS-t tett ki.

Az ügyfeleknek biztosított hitelek terén mintegy 240 millió ATS-nyi mérséklődés volt tapasztalható, így az 1999. december 31-i állapot szerint 1,86 milliárd ATS-t tett ki a leányvállalati hiteleket is magába foglaló összes ügyfélkövetelés.

1999. december 31-én a tárgyi eszközök mérleg szerinti értéke 224 millió ATS. Ez magába foglalja a bank ingatlanjait, valamint a tevékenység végzéséhez szükséges tárgyi eszközöket. (A könyvekben a nyitómérleg szerinti becserké a Kärtnerstraße-n található székháznak 207 millió ATS).

A források között a hitelintézeti kötelezettségek állománya közel félmilliárd ATS csökkenést mutat. 1999 végén a pénzügyintézetekkel szembeni kötelezettségek volumene meghaladta az 1,6 milliárd ATS-t. Ebből a legnagyobb részt a lekötött betétek állománya képviseli, az overnight-

források aránya alacsony. Az MNB-vel szembeni kötelezettség 1999. december 31-i állománya 1,4 milliárd ATS volt. Tendenciáját tekintve a végelszámolás során a tulajdonossal – azaz az MNB-vel – szembeni kötelezettségek arányának egyre jelentősebbé válása várható. A CW Bank ügyfelekkel szembeni kötelezettsége mintegy 501 millió ATS volt, ez mintegy 15 százalékpontos csökkenést jelentett az előző időszakhoz képest.

Előreláthatólag a végelszámolás során további veszteségek keletkezésére kerül sor, mivel a még szükségképpen felmerülő költségek szintjét már nem lehet megközelíteni az egyre jelentéktelenebbé váló kamat- és jutalékbevételekkel.

A banküzemi bevétel 1999. IV. negyedév során 3,5 millió ATS volt, míg a ráfordítások az időszak végére elérték a 29,6 millió ATS-t. Ebből jelentős arányt képviselnek a személyi költségek, továbbá a dologi költségeken belül a jogi kiadások növekedése figyelhető meg. Összességében elmondható, hogy a ráfordítások a tervben meghatározotthoz képest kedvezőbben alakultak, a végelszámolási folyamatok sajátosságainak megfelelően az ügyfelek fizetési fegyelme azonban folyamatosan romlik, mely fizetésifegyelem-romlás kezelése fokozott erőfeszítéseket követel a végelszámolóktól.

5.2.8. A CWAG i. A. végelszámolása első hat hónapja

A 2000. I. negyedévének zárása alapján a Bank végelszámolásának első hat hónapját a monitoring-tevékenységet végző társaság úgy értékelte, hogy mind a végelszámolók, mind a bank munkatársai a követelések legjobb megtérüléssel történő értékesítését szorgalmazzák. A jogszabályokban és osztrák bankpiaci szokványban írt rendelkezéseknek való megfelelés mellett az MNB jó üzleti hírnevének a megőrzése is fontos cél a végelszámolás lefolytatása során.

A végelszámolás átláthatósága az első hat hónap tapasztalatai alapján biztosított. A költségtakarékosság jegyében a munka által megengedett lehető leggyorsabb létszámleépítés folyamatban van, a végelszámolási időszakban szükségtelenné váló banküzemi struktúra szűkítése megoldott. A végelszámolási érték teljesítése érdekében szükséges, hogy a végelszámolást lefolytatók egyrészt törekedjenek a versenyeztetésen alapuló eszközértékesítésre, másrészt a peres ügyeket a lehető legrövidebb idő alatt – akár peren kívüli egyezség útján is – zárják le, harmadrészt pedig szükséges, hogy a végelszámolást lebonyolítók az új kötelezettségek vállalását minimalizálják, illetve a 2000. december 31-én túlnyúló kötelezettségvállalásokat kerüljék.

A CWAG végelszámolása első félévének adatai

Megnevezés	1999. október 1.	2000. március 31.
Ügyfélkövetelés (ATS)	2.095 millió	1.240 millió
- ebből perelt, illetve felszámolás alatti követelés	530 millió	448 millió
MNB refinanszírozás (ATS)	983 millió	1.430 millió (limitálva)
Jegyzett tőke (ATS)	60 millió	9,7 millió
Mérlegfőösszeg (ATS)	3.257 millió	2.355 millió
Jogi ügyek száma (db)	42	73 (ebből 49 esetben a nettó követelés értéke a céltartalékolás miatt 0!)
Munkatársak létszáma (fő)	65	42

Mivel a hatályos osztrák jogszabályok alapján – hasonlóan a magyar jogi szabályozáshoz - a CWAG i. A. a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg, mely cégtörlés feltétele, hogy Bank valamennyi ügyét rendezze, a peres ügyek elhúzódása a Bank cégjegyzékből való törlését akadályozza. A jelenlegi ismereteink szerint tehát a Bank cégjegyzékből való törlése 2000-ben nem várható, azonban 2000. március 31-én, azaz a 2000. I. negyedévének végén rendelkezésre álló adatok alapján reális elvárás a végelszámolás aktív időszakának 2000. IV. negyedévében történő lezárása.

A 2000. május 18-án megtartott közgyűlésen a Tulajdonos, azaz a Magyar Állam képviselőjében eljáró pénzügyminiszter indokolatlanul nagynak tartotta a CWAG i. A. 1999. évi végelszámolási veszteségének mértékét. A Közgyűlés e tárgyban az alábbi, 1/2000. (V. 18.) számú határozatot hozta:

„1/2000. (V. 18.) számú közgyűlési határozat

A Közgyűlés a Magyar Nemzeti Bank 1999-es üzleti évről szóló beszámolóját két kiegészítéssel elfogadta (a kiegészítéseket a jegyzőkönyv tartalmazza). A Közgyűlés felkérte az MNB Felügyelő bizottságát, hogy vizsgálta meg az 1999. év során a CWAG-val kapcsolatban megképzett 7,4 Mrd Ft összegű céltartalék okát és a céltartalék-képzés körülményeit. A vizsgálat terjedjen ki minden olyan ügyletre, amelyek 1999-ben is veszteséget okoztak a CWAG-nak, így többek között a BCL Trading-gel kapcsolatos ügyletre is. A vizsgálat eredményétől függően a Jegybank Felügyelő bizottsága tegyen javaslatot az esetleges szükséges intézkedésekre és személyi változtatásokra.

A jegyzőkönyvhöz csatolni kell a CWAG MNB által, a Korm. határozat értelmében a Magyar Fejlesztési Banknak történő átadása tárgyában folytatott levelezés dokumentumairól készült fotómásolatokat. Az Országgyűlés számára az MNB által benyújtásra kerülő Éves Beszámolóhoz pedig a pénzügyminiszter által a Közgyűlésen

a CWAG tárgyában az MNB-re vonatkozóan felolvasott bírálatra az MNB elnökének a Közgyűlésen elhangzott válaszait (szerkesztett formában) is mellékelni kell.”

A határozat mellékletét képező kiegészítés értelmében:

„A Pénzügyminisztérium véleménye szerint az MNB tulajdonában lévő CWAG Bankban az elmúlt években is tovább folytatódott a szakszerűtlen és felelőtlen gazdálkodás, amelyhez az MNB néhány vezetője támogatást nyújtott. Ennek következtében 1999-ben a korábbi több mint 70 milliárd Ft veszteségen túl további 7,4 milliárd Ft veszteség képződött.

A Kormány többször világosan kinyilvánította azon szándékát, hogy a Magyar Nemzeti Bank csak jegybanki feladatokkal foglalkozzon, ennek ellenére az MNB a mai napig nem vált meg a botrányos gazdálkodású bécsi leánybankjától, amelynek jelenleg végelszámolása folyik. A végelszámolás tulajdonképpen vezetésével a Kormány szándéka ellenére a Jegybank – szerződésének meghosszabbításával is – azt a korábbi vezérigazgatót bízta meg, akinek vezetése alatt a veszteségek egy része keletkezett.

A Pénzügyminisztérium felkéri a Jegybank Felügyelő bizottságát, hogy vizsgálta meg az 1999. év során a CWAG Bankban keletkezett veszteség okát és tegyen javaslatot a szükséges intézkedésekre és személyi változtatásokra. A vizsgálat terjedjen ki a sajtóhírekben szerepelt, a BCL Trading és a Nádor '95 vállalatok között 1998-ban létrejött hamis acélszállítási ügyletre is, amellyel kapcsolatos váltót a CWAG annak ellenére fogadott el, hogy a BCL és a tulajdonosi körébe tartozó más vállalkozások korábban tartoztak a banknak és tartozásaikat nem időben törlesztették.”

A Felügyelő bizottság tagjainak tudomására a jelen beszámoló lezárásig CWAG közgyűlési beszámolóiból, CWAG felügyelő bizottsági jelentéseiből, az MNB auditorának a Magyar Nemzeti Bank éves közgyűlésére készített jelentéséből, valamint a HOZAM Rt. monitoring beszámolóiból nem jutottak olyan információk, amelyek az 1999-ben folytatott gazdálkodási tevékenység szakszerűtlenségére utaltak volna. A Felügyelő bizottság azonban eleget téve a Pénzügyminisztérium kérésének vizsgálatot kezdeményezett az 1999. év során a CWAG Bankban keletkezett veszteség okinak feltárására, amely vizsgálat eredményéről a Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága az Országgyűlés részére külön tájékoztatást nyújt.

A Magyar Nemzeti Bank 2000. május 18-án megtartott Közgyűlése a CWAG-t érintően, az egyes tisztségviselők javadalmazása tárgyában az alábbi határozatot hozta:

„5/2000. (V. 18.) számú közgyűlési határozat

A Közgyűlés az egyes tisztségviselők javadalmazására vonatkozó előterjesztésben foglaltakat azzal, a pénzügyminiszter - mint az MNB egyetlen tulajdonosa, az Állam képviselője - által javasolt módosítással fogadta el, hogy az MNB elnökének, a CWAG Felügyelő bizottsága elnökének és valamennyi, az MNB-ben vezető tisztséget betöltő CWAG felügyelő bizottsági tagnak a Pénzügyminisztérium a 2000. évben az alapfizetésen túl a jutalom és a prémium 50%-ának kifizetését nem engedélyezi.”

5.2.9. A CWAG i. A. székházának értékesítése

A jelentés benyújtásakor folyamatban van még a CWAG i. A. székházának értékesítése. A székház értékesítésére kiírt tender szerint a pályázati ajánlat leadási határideje 2000. május 3.; amennyiben a pályázati eljárás eredményesen zárul, akkor a nyertessel a szerződést 2000. július 31-ig kell megkötöni. A Pénzügyminisztérium, valamint a Magyar Nemzeti Bank egyeztetett álláspontja alapján lehetőség van arra, hogy az ingatlant a Magyar Állam vásárolja meg. A tenderre a határidő lejártáig két ajánlat érkezett, melyek közül az egyik pályázó a székház nyitómérleg szerinti becsértékét jelentősen meghaladó, 305 millió ATS értékű ajánlatot tett a székházért. Az ajánlattevők ajánlati kötöttsége 2000. július 31-ig áll fenn. A Pénzügyminiszter 2000. június 22-én az MNB elnökének írt levelében közölte, hogy a Magyar Állam a tenderben biztosított lehetőség alapján, az elővásárlási jogával élni kíván.

6. fejezet

Az MNB be nem töltött alelnöki tisztségei kapcsán kialakult helyzet

A Felügyelő bizottság elnöke az MNB be nem töltött alelnöki tisztségei kapcsán kialakult helyzet tisztázására 1999. december 13-án kelt, az MNB elnökéhez címzett levelében kérte az MNB elnökét, készíttesen az MNB jogi főosztályával, valamint egy külső szakértővel a fenti tárgyban szakértői véleményt. A vélemények elkészülte után a Felügyelő bizottság 2000. február 22-én érdemben tárgyalta a kialakult helyzetet és döntött az alapszabályszerű működés kialakítása érdekében. A Felügyelő bizottság témával kapcsolatos megállapításai az alábbiakban foglalható össze.

6.1. Az alelnökök kinevezésével kapcsolatos szabályok

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvény 58. §-a értelmében az MNB élén elnök áll, aki mellett meghatározott feladatokat ellátó alelnökök működnek. Az alelnökök számának minimumára nem, csak maximumára tartalmaz a törvény rendelkezést. E rendelkezés szerint az alelnökök száma legfeljebb öt fő lehet. Az alelnökök megválasztása oly módon történik, hogy őket az MNB elnökének javaslatára, a miniszterelnök előterjesztése alapján a köztársasági elnök nevezi ki. A javaslatétel jogát azonban a Magyar Nemzeti Bank elnöke nem gyakorolhatja korlátlanul, mert a miniszterelnöknek egyetértési joga van. Amennyiben a miniszterelnök nem ért egyet az MNB elnökének javaslatával, megteheti, hogy a javaslatot nem továbbítja a köztársasági elnökhöz, ekként megakadályozva a javasolt alelnök kinevezését.

A szakértők szerint pusztán ezekből a szabályokból az következik, hogy önmagában az a helyzet, hogy a Magyar Nemzeti Banknak nincs a törvény által megengedett maximális számú alelnöke, a Jegybanktvörvény szabályaiba még nem ütközik. A törvényből az levezethető, hogy alelnöknek kell működni az MNB-nél, de ha az alelnökök száma egy és öt között van, akkor a törvényi rendelkezésekkel nem ellentétes a fennálló állapot.

Más kérdés az, ha az MNB Alapszabálya - amelynek elfogadása a Jegybanktvörvény értelmében a Közgyűlés hatásköre - a Jegybanktvörvény által biztosított lehetőségen belül konkrétan meghatározza az alelnökök számát. Ebben az esetben ugyanis az Alapszabályban rögzített számnál kevesebb alelnök hivatalban léte nem ellentétes ugyan a Magyar Nemzeti Bankról szóló 1991. évi LX. törvénnyel, de ellentétes az Alapszabállyal. Mivel az MNB-re mint részvénytársaságra a Jegybanktvörvény 85. §-a szerint megfelelő módon alkalmazni kell a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény rendelkezéseit, a Jegybank törvényes működésének fogalmába az Alapszabálynak megfelelő működés is beleértendő. Amennyiben Alapszabállyal ellentétes helyzet áll fenn, akkor annak megszüntetése a közgyűlés joga.

A szakértő vélemények elkészítésekor, azaz 2000 januárjában az MNB Alapszabályában egyetlen rendelkezés volt, melynek alkalmazásakor nehézséget okozhatott az, hogy az MNB-

nek jelenleg csak egyetlen alelnöke van. Az Alapszabálynak a cégjegyzésről szóló IV. fejezetének 1. pontja szerint a Bank cégét bankjegyeken együttesen az elnök és még ketten az alelnökök közül jegyzik. Ez a szabály tehát azt a követelményt tartalmazza, hogy a bankjegyet két alelnöknek kell aláírnia.

6.2. Az alelnökök számának hatása a Jegybanktanács összetételére

Az alelnökök számával kapcsolatos bizonytalanságoknak nemcsak az alelnökökre vonatkozó szervezeti szabályok szempontjából van jelentősége, hanem azon túlmutatóan is. A Jegybanktvény 57. §-ának (3) bekezdése ugyanis akként rendelkezik, hogy a Jegybanktanács tagjai az MNB elnöke, az MNB alelnökei, továbbá az MNB alelnökeinek számát egyvel meghaladó, a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök által három évre kinevezett „külső” személyek. Nyilvánvaló, hogy a Jegybanktanács „külső” tagjainak számát a törvényalkotó a belső tagokéval azonos számban akarja meghatározni, feltételezhetően abból kiindulva, hogy egyensúlyt teremtsen a bank vezető szakemberei és a banktól független szakértők között. Valamelyest ezt az egyensúlyra törekvést mutatja a Jegybanktanács tagjainak jelölési eljárása is. Az alelnökök személyére az elnök tehet javaslatot, a Jegybanktanács „külső” tagjait a miniszterelnök javasolhatja.

Ez a kiegyensúlyozottságra törekvő szabályozás a Jegybanktanács összetételét statikusan közelíti meg, s nem kezeli az időközi változások miatt esetleg szükségessé váló átalakítási igényeket. Enne következtében ha egy alelnöki tisztség a Jegybanktanács megalakulását követően megüresedik, akkor a Jegybanktanácsban a „külső” tagok száma meghaladhatja a bank vezető szakembereinek számát, mellyel az a Jegybanktanács létrehozatalakor kialakított egyensúly megbomlik. A Jegybanktvényben ugyanis nincs olyan kifejezett rendelkezés, amely azt írja elő, ha az alelnökök száma változik, akkor automatikusan változnia kell a „külső” tagok számának is. A Jegybanktvény értelmében a Jegybanktanács tagjai megbízásának megszűnésére az MNB elnöke megbízásának megszűnésére irányadó szabályokat kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy az MNB elnökének megbízása nem szűnik meg az alelnökök megbízásának megszűnésével, így a Jegybanktanács „külső” tagjának megbízása sem szűnik meg amiatt, hogy kinevezését követően az alelnökök száma csökken.

A Jelentés készítésekor, 2000 májusában a Jegybanktanács öt tagú, tagjai közül azonban három személy mandátuma 2001-ben lejár, melyre tekintettel a Jegybanktanács törvényes működésének biztosításához jövőre nélkülözhetetlenné válik új tagoknak - a miniszterelnök javaslatára történő - köztársasági elnök általi kinevezése, amelynek viszont törvényi előfeltétele új MNB-alelnök(ök) kinevezése is.

6.3. A szakértői vélemények alapján levont álláspont

A szakértői vélemények alapján kialakult az az álláspont, hogy a Magyar Nemzeti Bank alelnöki tisztsége kapcsán kialakult jelenlegi helyzet a hatályos Jegybanktörvény rendelkezéseibe közvetlenül nem ütközik. A Jegybanktanács összetételére vonatkozó szabályok formailag érvényesülhetnek annak ellenére, hogy az alelnökök száma csökkent. Tekintettel arra azonban, hogy az Alapszabály szerint a Bank cégét a bankjegyeken együttesen az elnök és még ketten az alelnökök közül jegyzik, amennyiben az alelnökök számának csökkenése az Alapszabályba ütközik, úgy szükségessé válik az Alapszabály módosítása.

Az MNB Felügyelő bizottságának tagjai a 2000. január 25-én megtartott ülésükön hozott 5/2000. (I. 25.) számú határozatukkal figyelemfelhívással fordultak az MNB elnökén keresztül az MNB Igazgatóságához, hogy az MNB jegybanki funkciójához szükséges feltételek biztosítása érdekében az Alapszabály módosítását az Igazgatóság vizsgálja meg.

Az MNB Igazgatósága 2000. április 13-án megtartott ülésén megvitatta a Magyar Nemzeti Bank Alapszabályának módosításáról szóló előterjesztést. Az Igazgatóság egyetértett azzal, hogy készüljön előterjesztés az MNB Közgyűlése részére az Alapszabály IV. fejezet 1. pontjának olyan értelmű módosításáról, hogy a Bank cégét bankjegyeken együttesen az elnök és két igazgatósági tag együttesen jegyezze, mely cégjegyzéskor az aláírók neve alatt beosztásuk, illetve titulusuk ne szerepeljen. Az MNB 2000. május 18-án megtartott Közgyűlése a cégjegyzésre vonatkozó Alapszabály-módosítást elfogadta.

Budapest, 2000. június 22.

.....
Dr. Kelemen László
az FB elnöke

.....
Adamecz Péter
a FB tagja

.....
Akar László
az FB tagja

.....
Vattay Antal
az FB tagja

.....
Dr. Várhegyi Éva
az FB tagja

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottságának ügyrendje

1. §

- (1) A felügyelő bizottság (továbbiakban: fb) a Magyar Nemzeti Bank ellenőrző szerve.
- (2) Az fb szervezeti és ügyrendjét maga állapítja meg.
- (3) Az fb elsősorban annak ellenőrzését tekinti feladatának, hogy a Magyar Nemzeti Bank a törvényeknek – mindenekelőtt a Magyar Nemzeti Bankról szóló, többször módosított 1991. évi LX. törvényben (a továbbiakban: MNB tv.) -, valamint az alapszabályban foglaltaknak, továbbá a Közgyűlésen hozott határozatoknak megfelelően működik-e.
- (4) Az fb ellenőrzi az MNB mint részvénytársaság működését. Az fb köteles haladéktalanul értesíteni az igazgatóságot, amennyiben jogellenességet, illetőleg alapszabályba vagy közgyűlési határozatba ütköző tény, mulasztást, visszaélést észlel, és ha szükséges, kezdeményezi a Közgyűlés összehívását, vagy maga intézkedik az összehívásról.
- (5) Az fb köteles megvizsgálni az MNB Közgyűlésének napirendjén szereplő valamennyi lényeges üzletpolitikai jelentést – kivéve a monetáris politikával kapcsolatos előterjesztéseket és beszámolókat -, valamint minden olyan előterjesztést, amely az MNB Közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyre vonatkozik. A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény szerinti beszámolóról és eredménykimutatásról az MNB Közgyűlése csak az fb írásos jelentésének birtokában határozhat [Gt. 32. § (3) bekezdés].
- (6) Az fb – az MNB elnökének véleményét meghallgatva – szakmailag felügyeli a belső ellenőrzés szervezetét. Ennek keretében az MNB elnökével együttesen jóváhagyja a belső ellenőrzés munkatervét, meghallgatja és elfogadja beszámolóit, konkrét vizsgálatokat rendelhet el. Amennyiben az MNB elnöke saját hatáskörben rendel el az ellenőrzés jóváhagyott munkatervén kívüli vizsgálatot, akkor – az elrendeléssel egyidejűleg – értesíti az fb-t, amely szükség esetén módosítja az Ellenőrzési főosztály munkatervét. A belső ellenőrzési szervezet vezetőjének kinevezése, felmentése, munkaviszonyának megszüntetése csak az fb előzetes egyetértésével történhet.
- (7) Az fb működésének és feladatai zavartalan ellátásának tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről az MNB az éves költségvetés keretein belül gondoskodik. Az fb által elrendelt vizsgálat költségvetési okok miatt nem hiúsulhat meg.

2. §

- (1) Az fb éves munkaterv alapján működik.
- (2) A munkatervnek tartalmaznia kell mindazokat az ellenőrzési feladatokat, amelyeket az fb-nek a jogszabályi előírások szerint kötelező elvégeznie.

(3) Az fb elnöke az fb tagjaival konzultálva összeállítja az éves munkatervre vonatkozó javaslatot. Az éves munkatervet az fb legkésőbb az alakuló ülése utáni első, illetve a tárgyévi első ülésén hagyja jóvá.

(4) A munkatervet meg kell küldeni az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek.

(5) Az fb üléseinek megkezdésekor dönt a végleges napirendjének meghatározásáról.

3. §

(1) Az fb az MNB vezető tisztségviselőitől, vezető állású dolgozóitól szóban vagy írásban felvilágosítást kérhet, az MNB könyveit és iratait megvizsgálhatja. [Gt. 32. § (2) bekezdés]

(2) Az fb munkája során az MNB költségére – eseti vagy állandó jelleggel – külső szakértőt is igénybe vehet.

4. §

Az fb évente értékeli saját tevékenységét; az erről szóló elfogadott beszámolót megküldi az Országgyűlés elnökének, az Országgyűlés Gazdasági, Költségvetési és pénzügyi, valamint Számvevőszéki bizottsága elnökének, továbbá a pénzügyminiszternek.

5. §

(1) Az fb tagjai a megbízásukkal kapcsolatban tudomásukra jutott adatokat, értesítéseket a titok jellegétől függően kötelesek megőrizni.

(2) Az fb tagjai tanácskozási joggal részt vesznek és felszólalhatnak az MNB Közgyűlésén.

(3) Az fb tagjai az ilyen tisztségeket betöltő személyektől általában elvárható gondossággal kötelesek eljárni.

(4) Az fb tagjai jogukat és kötelezettségeiket csak személyesen gyakorolhatják.

(5) Az fb Országgyűlés által megválasztott tagjai tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak az őket megválasztó Országgyűlésnek, az fb pénzügyminiszter által megbízott tagjai az őket megbízó pénzügyminiszternek is.

(6) Az fb tagjai jogosultak a feladatuk ellátása körében felmerült és számlával igazolt költségeik megtérítésére.

6. §

Az fb elnöke vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt felügyelő bizottsági tag

a) az fb jóváhagyott munkatervére támaszkodva meghatározza az ülés előzetes napirendjét, felügyeli a napirendre kerülő anyagok összeállítását,

b) összehívja és vezeti az fb üléseit,

c) kijelöli a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőjét,

d) elrendeli a szavazást és megállapítja annak eredményét,

e) összehívja a Közgyűlést [Alapszabály IX/6. pont]

f) részt vesz a Közgyűlésen; ezen ő vagy az általa megbízott tag ismerteti az fb-nek a mérlegről, az eredmény-kimutatásról és az MNB rendeltetésszerű működését érintő fontosabb jelentésekről kialakított állásfoglalását,

g) folyamatosan kapcsolatot tart az fb-tagokat megválasztó Országgyűléssel és a megbízó pénzügyminiszterrel, két ülés között biztosítja az fb állandó kapcsolatát az MNB elnökével, vezetőivel, valamint a könyvvizsgálóval, és erről utólagosan tájékoztatja az fb-t.

Az fb elnöke vagy tagja – rotációs elv alapján – tanácskozási joggal részt vesz az Igazgatóság ülésein.

7. §

(1) Az fb elnöke feladata a felügyelő bizottság működésének szervezése.

(2) Az fb munkájával kapcsolatos szervezési és egyéb titkársági feladatokat a Felügyelő bizottság titkársága látja el. A Felügyelő bizottság titkársága vezetőjének kinevezése, felmentése és munkaviszonyának megszüntetése csak a felügyelő bizottság elnökének előzetes egyetértésével történhet, az fb döntése alapján.

8. §

(1) Az fb tagjainak megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól, és az Országgyűlés megbízatásának megszűnéséig tart. Az fb működése addig tart, amíg az új Országgyűlés az alakuló üléstől számított három hónapon belül az új fb-tagokat megválasztja. Ha az új Országgyűlés az említett határidőig az új fb-tagokat nem választja meg, az fb működése addig tart, amíg az új Országgyűlés az fb-tagokat megválasztja [MNB tv. 63. §] A tagok a megbízatásuk lejártá után újra jelölhetők [Alapszabály IX/3. pont].

(2) Megszűnik az fb-tagság, ha az fb-tagot az öt megválasztó Országgyűlés, illetőleg az öt megbízó pénzügyminiszter visszahívja [MNB tv. 64. §], továbbá lemondással, illetve a Gt.-ben meghatározott egyéb esetekben [Gt. 38. § (3) bekezdés]

(3) Ha az fb-tag megbízatása bármely okból annak az időtartamnak az eltelte előtt megszűnik, amelyre a jelölése szólt, a helyébe lépőt arra az időtartamra jelölik, amelyet az előző fb-tag nem töltött ki [Alapszabály IX/4. pont].

9. §

(1) Az fb ülésének összehívását –a 6. § a) pontjában foglaltakon kívül – az ok és a cél megjelölésével az fb bármely tagja kérheti az elnöktől, aki a kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül köteles intézkedni az fb ülésének harminc napon belüli időpontra történő összehívásáról. Ha az elnök a kérelemnek nem tesz eleget, a tag maga jogosult az ülés összehívására [Gt. 34. § (3) bekezdés].

(2) Az ülésre való meghívás történhet írásban vagy rövid úton (telefon, telefax stb.) a hely, az időpont és a tárgy megjelölésével. Az fb tagjainak az értesítést és a megtárgyalandó anyagot az ülés időpontját lehetőség szerint legalább 5 nappal megelőzően meg kell kapniuk.

(3) Az fb üléseire meg kell hívni az MNB elnökét és a könyvvizsgálót. Az fb elnöke az ülésen megtárgyalandó napirendi pontoktól függően meghívhatja a Titkárság vezetőjét, a Felügyelő bizottság titkársága vezetőjét és a belső ellenőrzési szervezet vezetőjét. Az fb elnöke meghatározhatja az egyes napirendi pontok megtárgyalásán részt vevők körét.

(4) Az fb határozatképes, ha tagjainak legalább kétharmada (4 fő) jelen van. Határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza [Gt. 34. § (1) bekezdés]. Szavazategyenlőség esetén az fb elnökének szavazata dönt. Az fb-tagok jogosultak az eltérő álláspontjukat tartalmazó írásbeli nyilatkozatukat a jegyzőkönyvhöz csatolni.

(5) Az fb zárt ülést is tarthat, amelyen csak az arra meghívottak vehetnek részt. Zárt ülés megtartását bármely fb-tag is kezdeményezheti.

(6) Amennyiben az ülésen nincs minden tag jelen, akkor csak a meghívóban feltüntetett napirendi pontok tárgyalhatóak.

(7) A határozathozatallal személyében érintett fb-tag nem vehet részt a szavazásban.

10. §

(1) Az fb üléséről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet – az ülést levezető és a jegyzőkönyvet hitelesítő aláírásával – 10 munkanapon belül kell véglegesíteni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a hozzászólások, illetve a vita lényegét, a hozott határozatokat és a szavazatokat név szerinti megjelöléssel. Az fb bármelyik tagja kérheti a szerinti jegyzőkönyv készítését.

(2) Az ülésekről készült jegyzőkönyvet megkapják:

a) az fb tagjai,

b) az MNB elnöke,

c) az MNB alelnökei,

d) az fb által megjelölt más személy.

11. §

Ez az ügyrend az fb 1999. február 22-én megállapított ügyrendnek az 1999. március 11-ei, valamint az 1999. május 3-ai ülésén elfogadott módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét tartalmazza.

Az MNB Felügyelő bizottságának 1999. évi munkaterve

Március

- 1./ Előzetes tájékoztatás az MNB 1998. évi mérlegbeszámolójáról.
- 2./ Ellenőrzési főosztály 1998. évi beszámolója.
- 3./ Tájékoztató a CWAG-val kapcsolatban hozott intézkedésekről.
- 4./ Tájékoztató az MNB céltartalék-képzésével kapcsolatos szabályozás módosításáról.
- 5./ Tájékoztató az MNB 1998. november havi eredmény-kimutatásának módosítását kiváltó okokról, tekintettel a K-1026/1998. és K-1042/1998. jellel Tabák Péter főosztályvezető által az FB-nek megküldött iratokra.
- 6./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Április

- 1./ Előterjesztés és jelentés az MNB 1998. évi Közgyűlésének az 1998. évi üzleti évről. (A Jegybank mérlege és eredmény-kimutatása)
- 2./ Az FB javaslata az MNB Közgyűlésének az 1998. évi mérleg- és eredmény-kimutatás jóváhagyásával kapcsolatban.
- 3./ Tájékoztató a CWAG-val kapcsolatban megtett és tervezett tulajdonosi intézkedésekről.
- 4./ Tájékoztató a 2000. év problémáival kapcsolatban tervezett intézkedésekről.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Május

- 1./ Az Fb jelentése az Országgyűlésnek, az MNB 1998. évi tevékenységéről. (1998. május – 1999. május)
- 2./ Tájékoztató az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozásokról.
- 3./ Tájékoztató a CWAG-val kapcsolatban megtett aktuális intézkedésekről.
- 4./ Az MNB területi hálózata átszervezésének tapasztalatai.

- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Június

- 1./ Az MNB 1998. évi bankellenőrzési tevékenységéről szóló tájékoztató.
- 2./ Beszámoló az EURÓ-átállás tapasztalatairól.
- 3./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Július

A Felügyelő bizottság nem tervez ülést.

Augusztus

A Felügyelő bizottság nem tervez ülést.

Szeptember

- 1./ Beszámoló az 1999. évi beruházási és költségterv végrehajtásáról.
- 2./ Tájékoztatás a jegybankhamisítással kapcsolatos témakörben.
- 3./ Tájékoztató az MNB létszám- és bérhelyzetéről.
- 4./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Október

- 1./ Az MNB 1999. I. félévi mérleg- és eredmény-kimutatása.
- 2./ Beszámoló a Valós Idejű Bruttó Elszámolásforgalmi Rendszer (VIBER) kialakításának helyzetéről.
- 3./ Beszámoló a Beruházási és Költségvetési Bizottság tevékenységéről.
- 4./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

November

- 1./ Tájékoztató az ALCO-Bizottság tevékenységéről.
- 2./ A Cenzúra Bizottság működésének tapasztalatai.
- 3./ Tájékoztató az MNB és az államháztartás közötti finanszírozási kapcsolatról.
- 4./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által végzett ellenőrzések tapasztalatairól.

December

A Felügyelő bizottság nem tervez ülést.

3. számú melléklet

Az MNB Felügyelő bizottságának 2000. évi munkaterve

Január

- 1./ A Felügyelő bizottság szakértői pályázatára érkezett ajánlatok értékelése.
- 2./ Az Ellenőrzési főosztály 2000. évi munkatervének elfogadása.
- 3./ Tájékoztató az MNB kockázatkezelési rendszerének tervezett továbbfejlesztéséről.
- 4./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Február

- 1./ Beszámoló az Ellenőrzési főosztály 1999. évi ellenőrzési tevékenységéről.
- 2./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásáról.
- 3./ Tájékoztató a 2000. év problémájával /Y2K/ kapcsolatban végrehajtott intézkedések eredményéről.
- 4./ A pénzváltói tevékenység MNB általi engedélyezésének áttekintése, az 1999. év tapasztalatai.

Március

- 1./ Előzetes tájékoztatás az MNB 1999. év mérlegbeszámolójáról.
- 2./ Tájékoztató az MNB külföldi hitelfelvételeiről, kötvénykibocsátási tevékenységéről.
- 3./ Beszámoló az MNB épületüzemeltetési költségeivel kapcsolatos utóvizsgálat eredményeiről.
- 4./ Az MNB iratminősítési, iratkezelési és iratarchiválási rendszerének áttekintése.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Április

- 1./ Előterjesztés és jelentés az MNB 1999. évi Közgyűlésének az 1999. évi üzleti évről. (A Jegybank mérlege és eredmény-kimutatása.)
- 2./ Az FB javaslata az MNB Közgyűlésének az 1999. évi mérleg és eredmény-kimutatás jóváhagyásával kapcsolatban.
- 3./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásáról.
- 4./ Tájékoztató az MNB devizatartalék-gazdálkodásáról.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
- 6./ Ernst & Young Kft. ingatlanvizsgálata.

Május

- 1./ A Felügyelő bizottság tagjainak jelentése az Országgyűlésnek az FB éves munkájáról. (1999. május – 2000. május)
- 2./ A Jegybanktvörvény tervezett módosításához kapcsolódó, a Felügyelő bizottság működésének szabályozásában meglévő hiányosságok megszüntetésére vonatkozó javaslatok.
- 3./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Június

- 1./ Tájékoztató az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozásokról, az ezekkel kapcsolatos stratégiai elképzelésekről, különös tekintettel a GIRO Rt., és a KELER Rt. működésére.
- 2./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásának helyzetéről.
- 3./ Beszámoló az MNB 1999. évi bankellenőrzési tevékenységéről.
- 4./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Július

A Felügyelő bizottság nem tervez ülést.

Augusztus

A Felügyelő bizottság nem tervez ülést.

Szeptember

- 1./ Beszámoló az MNB humánpolitikai tevékenységéről.
- 2./ Tájékoztatás a CWAG i. A. végelszámolásának folyamatáról.
- 3./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
- 4./ Tájékoztató az MNB 2000. évi fejlesztési és általános működési költségtervének I. félévi végrehajtásáról.

Október

- 1./ Az MNB 2000. I. félévi mérleg- és eredménykimutatása.
- 2./ Beszámoló a Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer /VIBER/ működésének tapasztalatairól.
- 3./ Beszámoló a Beruházási és költségvetési Bizottság tevékenységéről.
- 4./ Tájékoztató az MNB 2000. évi fejlesztési és általános működési költségtervének időarányos végrehajtásáról.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
- 6./ Tájékoztató az MNB közép- és hosszú távú informatikai stratégiájáról, a fejlesztési elképzelésekről.

November

- 1./ Tájékoztató az MNB szervezeti továbbfejlesztésére vonatkozó stratégiai elképzelésekről.
- 2./ Tájékoztató az MNB által nyújtott éven túli refinanszírozási hitelekkel kapcsolatos 1999. szeptember 22-i igazgatósági határozat végrehajtásáról.
- 3./ Beszámoló az MNB Bankjóléti Kft. működéséről, pénzügyi helyzetéről.
- 4./ Az MNB területi igazgatóságai működésének áttekintése.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

December

- 1./ Előzetes tájékoztatás az MNB várható 2000. évi mérlegpozíciójáról és eredménykimutatásáról.
- 2./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

A beszámolási időszak alatt megtartott felügyelő bizottsági ülések időpontjai, valamint a megtárgyalt napirendi pontok

1999. május 25.

- 1./ A Felügyelő bizottság tagjainak jelentése az éves munkáról.
- 2./ Az MNB területi hálózata átszervezésének tapasztalatai.
- 3./ Tájékoztató a 2000. év problémájával kapcsolatban tervezett intézkedésekről.
- 4./ Beszámoló a Felügyelő bizottság legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól, az „Analitikus számlavezető rendszer bevezetése /CA-2 projekt Bankmaster devizarendszer” tárgyú vizsgálat megtárgyalása.
- 5./ Az FB működésével kapcsolatos költségtervezés és szervezési kérdések.

1999. június 28.

- 1./ A Felügyelő bizottság tagjainak jelentése a Felügyelő bizottság éves munkájáról.
- 2./ Tájékoztató az MNB tulajdonosi érdekeltségébe tartozó vállalkozásokról.
- 3./ Az MNB 1998. évi bankellenőrzési tevékenységéről szóló tájékoztató.
- 4./ Beszámoló az EURO-átállás tapasztalatairól.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ SWAP-ügyletek;
 - b./ Forward és futures ügyletek;
 - c./ Eszközkarbantartás;
- 5./ Az FB működésével kapcsolatos költségtervezés.

1999. szeptember 21.

- 1./ Tájékoztató a CWAG helyzetéről.
- 2./ Beszámoló az 1999. évi beruházási és költségterv végrehajtásáról.

- 3./ Tájékoztatás a bankjegyhamisítással kapcsolatos témakörben.
- 4./ Tájékoztató az MNB létszám- és bérhelyzetéről.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ Külföldi idegen értékpapírok vétele és eladási forgatási céllal.
 - b./ Beléptetőrendszer vizsgálata.

1999. október 19.

- 1./ Beszámoló a CWAG helyzetéről.
- 2./ Az MNB 1999. I. félévi mérlege és eredménykimutatása.
- 3./ Beszámoló a Valós Idejű Bruttó Elszámolásforgalmi Rendszer kialakításának helyzetéről (VIBER).
- 4./ Beszámoló a Beruházási és költségtervezési bizottság tevékenységéről.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ Beléptetőrendszer vizsgálata (halasztva az FB 1999. szeptember 21-i üléséről).
 - b./ Az MNB kontrolling rendszerének kialakítása, működtetése.

1999. november 25.

- 1./ Beszámoló a CWAG i. A. helyzetéről.
- 2./ A Cenzúra bizottság működésének tapasztalatai.
- 3./ Tájékoztató az MNB és az államháztartás közötti finanszírozási kapcsolatról.
- 4./ Az MNB devizatartalék gazdálkodásának áttekintése.
- 5./ Az 1999. évi könyvvizsgálati szerződésben biztosított könyvvizsgálói külön szolgáltatások lehetséges tartalmának és szükségességének áttekintése.

- 6./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ Forint, deviza pénzüpiaci hitel, betétügyletek.
 - b./ Az épületüzemeltetési tevékenység működésének áttekintése.

1999. december 9.

- 1./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásának helyzetéről.
- 2./ Tájékoztató az ALCO tevékenységéről.
- 3./ Az MNB FB 2000. évi munkaterve.
- 4./ Az FB által elrendelt könyvvizsgálói részfeladatok, tanácsadói feladatok ellátásával megbízott szakértő kiválasztási szempontjainak meghatározása, a pályázati kiírás és a keretszerződés elfogadása.

2000. január 25.

- 1./ Az FB szakértői pályázatára érkezett ajánlatok értékelése.
- 2./ Az alelnökök számának csökkenésével előállt helyzet hatása az MNB-nek a Jegybanktörvény és az Alapszabály előírásai szerinti működésére.
- 3./ Tájékoztató az MNB kockázatkezelési rendszerének továbbfejlesztéséről.
- 4./ Az Ellenőrzési főosztály 2000. évi munkatervének elfogadása.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ Fizetési mérleg statisztikai vizsgálata.
 - b./ Az iratkezelési- és irattározási rend szabályozása, a TÜK-ös anyagok kezelésének, irattározásának vizsgálata.
 - c./ A Bank belföldi nemesfém készleteinek ellenőrzése.

2000. február 22.

- 1./ Beszámoló az Ellenőrzési főosztály 1999. évi ellenőrzési tevékenységéről.
- 2./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásáról.

- 3./ A pénzváltói tevékenység MNB általi engedélyezésének áttekintése, az 1999. év tapasztalatai.
- 4./ Az Ellenőrzési főosztály 32/1999. sz., a középtávú fejlesztési és a 2000. évi pénzügyi terv ellenőrzése tárgyú vizsgálati jelentése.
- 5./ Témajavaslatok az MNB FB tevékenységét segítő külső szakértő munkájához.

2000. március 21.

- 1./ Előzetes tájékoztatás az MNB 1999. évi mérlegbeszámolójáról.
- 2./ Tájékoztató a Magyar Nemzeti Bank és a Magyar Állam 1998-1999. évi forrásbevonási tevékenységéről.
- 3./ Beszámoló az MNB épületüzemeltetési költségeivel kapcsolatos vizsgálat nyomán tett intézkedésekről.
- 4./ Az MNB adatminősítési, iratkezelési és iratarchiválási rendszerének áttekintése.
- 5./ Beszámoló az FB legutóbbi ülésétől eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.
 - a./ Az MNB loro devizaszámla vezetése (az Ellenőrzési főosztály 22/1999. számú vizsgálati jelentése).
 - b./ Az MNB külföldi kötvénykibocsátása (az Ellenőrzési főosztály 33/1999. számú vizsgálati jelentése).

2000. április 27.

- 1./ Előterjesztés és jelentés az MNB 1999. évi Közgyűlésének az 1999. évi üzleti évről (a Jegybank mérleg- és eredménykimutatása).
- 2./ Az FB javaslata az MNB Közgyűlésének az 1999. évi mérleg- és eredménykimutatás jóváhagyásával kapcsolatban.
- 3./ Beszámoló a CWAG i. A. végelszámolásáról.
- 4./ Az Ernst & Young Kft. jelentése az MNB központi épületeinek gazdálkodásával kapcsolatos vizsgálatról.
- 5./ Tájékoztató az MNB devizatartalék-gazdálkodásáról.
- 6./ A Kontrolling főosztály javaslata, a külső szakértő részére 2000. évre meghatározott feladatok végrehajtásával kapcsolatos eljárási rendről.

- 7./ Beszámoló az FB legutóbbi ülése óta eltelt időszak alatt az Ellenőrzési főosztály által elvégzett ellenőrzések tapasztalatairól.

Az MNB FB titkárságának 1999. évi, valamint 2000. évi költségterve

Megnevezés	Az 1999. évre jövőhagyott keret	Az 1999. évi tényadatok	A 2000. évre jövőhagyott keret
	millió forintban		
Fejlesztések (informatikai és egyéb tárgyi eszk.)	5,2	5,2	-
Általános működési költségek:			
- anyag és reprezentációs költségek;	1,1	0,9	0,5
- általános költségtérítés;	1,0	1,0	1,3
- munkavállalók életbiztosítása;	-	-	0,1
- munkáltatói hozzájárulás a nyugdíjpénztári tagdíjhoz;	-	0,1	0,3
Bér és bérjellegű egyéb költségek	13,7	13,4	16,5
Béreköltségek járulékai	5,4	5,3	6,8

Megjegyzés:

Az Ernst & Young Kft. által a Felügyelő bizottság felkérésére végzett, illetve végzendő szakértői munkák 2000. évi díja nem volt tervezhető, azok fedezetének biztosítására a belső gazdálkodás rendjének megfelelően kerül majd sor.

Az MNB Igazgatósága 2000. május 12-i ülésére készült előterjesztés az MNB 1999. évi beszámolójának kiegészítése tárgyában

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelő bizottsága 2000. április 27-i ülésén – az Igazgatóság által korábban elfogadott – 1999. évi beszámoló számviteli részének kiegészítését kérte a CW Bank mérlegre és eredményre gyakorolt hatásának transzparensőbb bemutatása érdekében.

A Felügyelő bizottság kérésére az MNB 1999. évi beszámolója az alábbi fejezettel egészül ki:

„C.10. A CW Bankkal kapcsolatos céltartalék felhasználása és annak eredménykihatása 1999-ben

1999. december 31. céltartalék-állomány:	A CW Bankkal szemben vállalt garanciák miatt 46,6 Mrd Ft	Várható privatizációs veszteségek miatt 18,3 Mrd Ft
1999. évi céltartalék-felhasználás összetevői:	Garancia-lehívás miatti felszabadítás 17,8 Mrd Ft	Tulajdonosi hozzájárulás kifizetése miatti felszabadítás: 47,1 milliárd FT
1999. évi rendkívüli ráfordítás:	Tényleges garancia-lehívás: 17,8 Mrd Ft	Tulajdonosi hozzájárulásra tényleges kifizetés: 45,9 Mrd Ft

1998 végén az MNB által a CWAG-val szemben, annak nevesített kockázatos követeléseire vállalt garanciák állománya 46,6 milliárd forint volt, amelyhez 100%-os céltartalék kapcsolódott. A várható további veszteségek fedezetére további 18,3 milliárd forint céltartalékot képzett az MNB, így a CW Bankkal kapcsolatban várható veszteségekre képzett céltartalék állománya 1998. december 31-én 64,9 milliárd forint volt.

A CW Bank 1999-ben a tételesen vállalt garanciákból (46,6 milliárd forint) 17,8 milliárd forintot hívott le. A garancia-lehívás a rossz kihelyezések MNB általi átvételével, majd leírásával járt. A portfólió tisztítási folyamat további elősegítése érdekében a CWAG fennmaradó céltartalék-hiányát az MNB tulajdonosi hozzájárulásokkal (mindösszesen 45,9 milliárd forint értékben) fedezte, egyúttal a kiadott tételes garanciákat is megszüntette. A két megoldás – garancia-lehívás ellenében a rossz követelések MNB általi átvétele és esetleges értékesítése, illetve a tulajdonosi hozzájárulás kifizetése és a rossz követelés CW Bank általi értékesítése – a céltartalék-felhasználás szempontjából egyenértékű.

A garancia vállalása, lehívása és a tulajdonosi hozzájárulás folyósítása egyaránt osztrák schillingben történt és az ATS árfolyamának csökkenése következtében a felszabadított céltartaléknál több mint egy milliárd forinttal alacsonyabb, összesen 63,7 milliárd forint összegű rendkívüli ráfordítást eredményezett 1999-ben.

A Kormány 2244/1999. (IX. 29.) számú határozatának megfelelően a CW Bank végelszámolással szűnik meg. 1999 végén a végelszámolásból eredő várható veszteségekre további 7,4 milliárd forint céltartalék képzése vált szükségessé. Így a CW Bank veszteségei – a korábbi céltartalék-képzés miatt – 1999-ben a céltartalék-felhasználás és a tényleges rendkívüli ráfordítások különbözetének figyelembe vételével 6,2 milliárd forinttal csökkentették az MNB eredményét.”

A CW Bankkal kapcsolatos, fentiekben részletezett tranzakciók bemutatása az auditált mérleget módosította. A módosításokat a Közgyűlés által elfogadott auditált mérleg tartalmaz.